

ter raadpleging en lezing op de leestafels der Oost- en West-Indische Mailbooten der Kon. Hollandsche Lloyd en der voornaamste Sociëteiten, Hotels, Cafés en Leesinrichtingen, zoowel hier te lande als in Oost- en West-Indië.

HET KOLONIAAL WEEKBLAD

ORGAAN DER VEREENIGING

OOST EN WEST

„Het Koloniaal belang is een algemeen Nederlandsch belang“.

Uitgave door Kolonel E. V. L. van Zuylen, 21 Maart 1900.

KANTOREN:
 HOOFDBESTUUR HEULSTRAAT 17, DEN HAAG.
 RECHTINGSDIENST TELEFOON 4519.

ADMINISTRATIE VAN HET „KOLONIAAL WEEKBLAD“
 HEULSTRAAT 17, DEN HAAG, TEL. 4519.

Voor Administratie en Verandering van Woonplaats wende men zich tot den Administrateur: HEULSTRAAT 17, Tel. 4519.
 Voor Advertentiën tot de DRUKKERIJ TEN HAGEN, NOBELSTRAAT 20, Telefoon intercomm. 2793, beiden DEN HAAG.

MEDEDEELINGEN of INGEZONDEN STUKKEN worden geadresseerd „aan de Redactie-Commissie“, en gezonden aan de Presidente: HEERENGRACHT 7, DEN HAAG.

N.V. NEDERLANDSCHE IJZERHANDEL Afd. ENTHOVEN
 IJzerhandel, Gereedschappen, Complete Keuken- en Badkamer-inrichtingen, enz.
 VLAMINGSTRAAT 18 - DEN HAAG - TELEFOON 791

Hofleverancier van H.M. de Koningin.

Speciale Export-afdeeling voor Uitrustingen naar Oost- en West-Indië

HEEREN EN KINDER KLEEDING

PEEK & CLOPPENBURG

KLEEDING NAAR MAAT

HOUD: De Coöperatie in Indië in den allerjongsten tijd. — Rumphius Gedenkboek. — De Rechterlijke Ambtenaar in Ned.-Indië. — Ingezonden. — Pers. — Overzicht uit de Indische Bladen en Tijdschriften. — Eur. Pers. Uit de Ind. Pers. Uit de Chin. Pers. Lit.-Overzicht. — Suriname. — Curaçao. — Van Vreemde Koloniën en Verre Landen. — Meded. — Mutaties van 22 tot 29 Maart 1921.

tuige van het spoedige, weinig eervolle en vooral weinig bemoedigende einde na een zeer kortstondig leven der „scheppingen“ (?) op dit gebied. De oorzaken zijn vooral onkunde, over-onderschatting en nog andere. De oorlogstoestand, voedingsmoeilijkheden, de snelle stijging van de prijzen van tal van levensbenodigdheden, de acuut ingetreden duurte, hebben in den loop van '19 de oogen van lieden van uiteenlopend ras, stand, levensberoep, geopend ook voor de coöperatie, als vriendin in den nood, als brengster van uitkomst en verlichting in den voor tallozen veel moeilijker geworden bestaansstrijd en in de mogelijkheid van zelfhandhaving daarin. Hierbij is vooral met voorbijgang van

De „COMMISSIE VOOR GRESHOFF'S RUMPHIUS-FONDS“ heeft besloten, voortaan het **RUMPHIUS GEDENKBOEK** beschikbaar te stellen voor den prijs van **f 5.—**. Dit gedenkboek, uitgegeven door het Koloniaal Museum in 1902 met medewerking van o. a. wijlen Dr. M. GRESHOFF en Dr. J. P. LOTSJ, is verkrijgbaar bij de Bibliotheek van het Koloniaal Instituut, Plantage Middenlaan 15, Amsterdam.

De Coöperatie in Indië in den allerjongsten tijd.

Wanneer ik over dit onderwerp in het „K. W.“ van 17 No. 38 schreef, heeft men in Indië niet stil zitten en is er uit de toen reeds bestaande roerigheid uit het zoeken naar een succes belovenden in het streven naar het doen van degelijk werk de grondslagen, in 1920 iets voortgekomen. De moeite waard is om erbij stil te staan en nader te bezien. In militaire en spoorwegkringen zijn er eerste stappen van gedaan, die gedeeltematig gefaald hebben; in die van Boeddi Oetomo van den Sarikat Islam — het Comité-Weerbaar Nederland — had men er hooge verwachtingen van; maar men bleek bij deze laatste of scheppingsbekwaam, of waar „nesten“ werden gevonden door vogels van die en soortgelijke pluivers, is men hier halverwege blijven steken in de maatregelen, daar was maar al te vaak ge-

TOUTE FEMME ELEGANTE SE DOIT DE VISITER LA COLLECTION DE ROBES, COÛTURES, MANTEAUX, CHAPEAUX, ETC. DE

SPUISTRAS LA-HAYE

Lampe

JULIEN & RICHARDSON BENNENAGEL
 AMSTERDAM
 Reguliersbreestraat 31-33 - Tel. N. 2943
 „Algemeen Assurantiekantoor“

OOST

P.M. BROEKMANS AMSTERDAM
KONINGSPLEIN HOEK HEERENGRACHT
LADIES AND GENTLEMEN'S TAILOR

WEST

STEEDS VOORHANDEN HET FIJNSTE EN ALLERNIEUWSTE
VOOR DAMES EN HEERENKLEEDING.
KLEEDING NAAR MAAT BINNEN 2 X 24 UUR GEREED

NATUUR WOLLEN ONDERGOEDEREN

VAN

Verkrijgbaar in alle qualiteiten en maten bij

ISERIEF & Co Magazijn „de Prijslijst“
DEN HAAG.

Veenestr. 16-18. Valeriusstr. 29.

Prijscourant op aanvraag gratis.

Stoom-, Wasch- en Strijkinrichting „Fortuna“

Mej. v. d. NEUT - Hoefkade 59

Wascht rein, tegen billijken prijs.

Wasschen en Stoomen van gordijnen,
spreien en dekens.

De goederen worden afgehaald te Den Haag, Scheveningen,
Rijswijk, Voorburg en Loosduinen.

N.V. WIENER & VAN WITSEN

Gevestigd 1851

Indische Uitrustingen

ROTTERDAM

DEN HAAG

35 Schiedamsche Singel

94 Noordeinde

Firma H. RAHR, Utrecht

ACHTER ST. PIETER 4 - TELEFOON 443

OPGERICHT 1835.

Piano- en Muziekhandel.

Hammond School en COPIERINRICHTING

Terwenakker 11a - Tel. 3117 - Rotterdam
(Ruys' Ilandelsvereniging) beveelt zich
beleefd aan als oudste inrichting op
dit gebied voor de levering van correct
schrijf- en copierwerk.

Strengste discretie verzekerd.

MAGAZIJN VAN

Heerenhoeden en Pelterijen,

EDUARD PELGER,

Prinsestraat 35 - Den Haag,

Telefoon No. 3902.

bouw — voortbrengende (in landbouw en ambacht),
gedacht aan de verbruiks Coöperatie.

Zoowel in de jaren van voorbereiding, wat in
zich sluit de in 1912 beginnende periode van be-
kendmaking en voorlichting door terzake deskun-
dig te achten personen, die het er ernstig wel-
meenden en dus de zaak volstrekt niet voorstelden
als iets eenvoudigs en snel vruchtendragends, maar
welke periode helaas vooral te rijk aan mislukkin-
gen is geweest, als in het jaar van het zetten van
stevige beginstappen n.l. in 1920, is aan deze zaak
steeds aandacht geschonken door de Overheid; zij
volgde, wat op dit gebied voorviel bij voortdurend
met onverflauwde en steeds klimmende belang-
stelling. Getuige een betrekkelijk groot aantal stu-
diën en geschriften over dit onderwerp daar te
lande in die jaren verschenen. Zoowel het Dept.
van L. N. H. als dat van het B. B., en dit laatste
vooral door den dienst van het Volkscredietwezen,
hielden er het oog op gevestigd. In het laatst van
'19 trok zij ook de aandacht van den Landvoogd,
waarop naar vernemen, vooral van invloed zoude
zijn geweest de goede gang van zaken en de gun-
stige uitkomsten met het rijst distributiebedrijf
voor de stad Batavia. In de mogelijkheid, om aldus
te kunnen bezuinigen op de tractementen der-
landsdienaren. In 1920 werd de bewilliging der
regering gegeven op het verzoek tot oprichting
van :

1. Een Indischen Coöperatieven Bond.

2. Eene Indische Grootinkoopvereniging, ge-
naamd de Coöperator beiden gevestigd te Batavia;
dit gebeurde in het eerste kwartaal. In de z.g.
Troonrede van Mei maakte de Landvoogd van de
Coöperatie en de noodzaak haar krachtig aan te
vatten en te bevorderen, duidelijk en nadrukkelijk
gewag. In Juli werd de Coöperatie-commissie voor
Indië ingesteld, die kort daarna hare werkzaam-
heden aanving. Zoowel de Landvoogd als de Direc-
teur van L. N. H. werden in November lid der
eenige weken eerder in het leven getredene Buiten-
zorgsche onderlinge verbruiksvereniging, waaraan
men veilig ook zekere partijkiezing en het karak-
ter van principiëel kleurbekeuring kan toeschrij-
ven. Op 15 December verscheen als eerste nummer
het maandschrift de „Indische Coöperatiegids“.

Als men voorts nog bedenkt, dat er in de maand
November 1920 een speciaal aan dit onderwerp
gewijd Congres der Vereeniging Boeddhi Oetomo
te Djokdjakarta heeft plaats gehad; dat er bij tal
van vereenigingen en bonden van in en buiten
lands dienst werkmannen, dus ambtenaren, offi-
cieren zoowel als geëmployeerden in cultuur en
handelsondernemingen; onder deze laatsten ijvert
vooral de suikerbond er voor dat veel meer aandacht
aan die beweging geschonken wordt vooral uit
overweging, om daardoor ook aan de prijsstijging
het hoofd te kunnen bieden dus als krachtige maat-
regel tegen de duurte, dat ook werkgevers hunner-
zijds door hulp bij directen inkoop voor hunnen
werknemers, vooral de koelies en ambachtslieden,
dezen willen tegemoet komen door gezamenlijke
actie; dat er een in deze zeer bevoegd persoon
thans in Europa studiën maakt en krachten tracht
te vinden voor leiding en beheer der jeugdige In-
dische Grootinkoopvereniging, om aldus op den
duur onafhankelijk te kunnen worden van groot-
handel en importeurs, die zich nu juist niet als
altruïsten, maar eerder als parasieten hebben doen
kennen, dan kan men 1920 wel een jaar van
grote betekenis en belofte noemen. Zooals het
zoo vaak geschiedt, hebben ook in deze de goed-
willige, maar half kennende, begrepen en verstaan
hebbende buitenstaanders, de raadgevers en
receptenmakers, echter als stuurlieden-aan-den-
wal, zich doen hooren en er hunne meening ten
beste over gegeven; wat uit het onderstaande be-
richt, ontleend aan het „Vaderland“ van 18/1 av.
moge blijken.

KON. ERK. PITMANSCHOOL

Staatsblad 37.

DEN HAAG, Regentessepl. 26 - Mauritsweg 30, ROTTERDAM

Stenografie, Machineschrijven, Talen, Correspondentie,
Boekhouden, Staatsinrichting.

KANTOOR- en HANDELSOPLEIDING.

Directeur-Gen. T. v. D. VEEN.

Naar een algemeene verbruikscentrale?

Tot nu waren er verbruiksvereenigingen, de
Coöperatieve vereenigingen, om front te ma-
tegen de uitbuiting waaraan ook in Indië de
sumenten bloot staan. Veel nut schijnen die ver-
nigingen niet te hebben uitgericht. Zij hadden
steun van het Gouvernement, en ook wel van
groot-werkgever, o.a. sloegen zij voorraden in
de verbruiksartikelen welke onder rechtstreeks
contrôle van het Gouvernement gebracht waren
bespaarden zoodoende aan hare leden de moe-
naar de centrale distributie-plaatsen te gaan. De
het had er allen schijn van, alsof men, voor
met goeden wil en toewijding alleen is een
lijk beheer niet mogelijk en aan grondige zaak-
nis schijnt het bij dat beheer wel wat ontbrek-
te hebben. Dat overigens, naar het schijnt,
goed betalen liet.

Hoe dit zij, nog in November jl. werd er ged
overvraagd, zelfs op de eerste levensbehoefte
het had er allen schijn van, alsof men, voor
prijsdaling intrad zooveel mogelijk winsten
maken. Er werd maar op los geprijsd. Doch
bij importeurs deel zich de komende prijsd
gevoelen en te voorzien was toen reeds dat zij
lang meer uitblijven kon.

Dit nu wilde de Java-Bode bevorderen en
met het oog daarop wordt in het blad verzame
geblazen voor alle bestaande en erkende coöper
tieve verbruiksvereenigingen. Bedoeld is de
richting van een algemeene verbruikscentrale
blijkbaar een permanent karakter. Men wil
een centrale oprichten voorloopig alleen voor
doch daarna zoo spoedig mogelijk voor het ver
gedeelte van den Archipel. Een reusachtige on
neming met een kapitaal dat in de miljoenen
pen zal, mitsgaders een uitgebreide staf van
klasse beheerders. Of dat alles wel mogelijk
noodig is? Zoo ja, dan is het thans daartoe
gewenschte oogenblik. De bestaande vereenig
zullen dan een grondige herziening van noode
ben. Nog wordt in de Java-Bode verwezen na
hetgeen in Europa en Amerika is gebleken om
te toonen, dat naast een reusachtige coöperatie
Indië voor een uitgebreiden winkelstand zeer ge
plaats is. Waarbij o.i. wel een weinig over
hoofd is gezien de uiterst geringe kapitaalcr
van de Inlandsche en van vele Chineesche n
doenden.

Hetgeen met de verbruikscentrale wordt beoog
vonden we in de volgende punten samengenom
1e. Het inkoop bij de groote importeurs
c.q. bij de producenten tegen contante betaling
van successievelijk alle verbruiksartikelen.
gevolge waarvan deze tegen den laagst mogelijke
prijs zijn te verkrijgen, terwijl vermoedelijk voor
contante betaling nog het bedingen eener prem
mogelijk is.

2e. Het verlenen van steun aan vereenig
van dezelfde strekking op andere plaatsen. (Be
doeld is n.l. dat Weltevreden voorgaat, desge
wenscht gelijktijdig met Bandoeng).

3e. Het bevorderen van het bedrijf van aang
sloten leden in zake veeteelt, zuivelbedrijf, ho
derteelt, vischteelt, groenten- en vruchtenkwe
kerijen, enz.

4e. Het organiseren van leverings- en verz
dingscentrale van brood, vleesch, visch, landbou
producten.

5e. Het organiseren van distributiebureau
ten behoeve van eventueele gouvernementss
selvoorziening.

En voorts alle verrichtingen op het gebied d
grote warenhuizen.

Van een goed werkend organisme op voormeld
grondslag zou veel goeds te verwachten zijn, da
lijdt geen twijfel. Gelijkmaticheid in den af
waaraan het thans zoozeer ontbreekt; een krach
tig streven naar goedkope verkrijgbaarsstelling
van inheemsche producten voor de inheemsche

PERRY & CO.

AMSTERDAM - ARNHEM - 'S-GRAVENHAGE

UTRECHT - GRONINGEN

HUTKOFFERS

CORN. VAN DER SLUIJS

BINNENHUISARCHITECTUUR, MEUBELS, STOFFEN, ENZ.

ALLEEN NOORDEINDE 162A.

TEL. 4782.

DEN HAAG.

...ingsgroepen, een eisch van billijkheid welke ten dage schromelijk met voeten getreden. Terwijl het voor de Regeering in dagen van een machtige steun zou blijken te zijn. De vraag blijft echter: zoo'n organisme, waar veel kracht zal moeten uitgaan, in 't leven te en te houden, dit laatste zonder dat in de samenleving het aan innerlijke kracht en samenwerking inboet.

...alle waardeering voor het vele juiste en dat het artikel, verleden week uit *Het Vrije*, aangehaald, bevat, moet het zeer zonderling, dat *De Java-Bode* met geen woord melding maakt van wat er in dezen blijkens al het vermeld reeds voorbereid en in wording is gelijken grondslag, onder ernstige deskundige en met medewerking van de Regeering, moge blijken uit wat de bovenvermelde Nederlandse Coöperatie-Gids over de Grootinkoopvereniging „de Coöperator” mededeelt.

De Coöperator.

...de suppletore begrooting voor den dienst van vinden wij bij de afdeeling Binnenlandsch zaken, onderafdeeling 444B:

...gaven (memoriepost) ter bevordering van de Coöperatie: met de volgende lating:

...het sociaal belang van de verbruikcoöperatie vooral in de laatste jaren meer op den voorgrond. De oorlog heeft de waarde van die coöperatie ook als distributie-organ voor de overheid, belicht; de duurte heeft alom de verbruik in het geweer geroepen en hen dit instituut krachtig wapen doen ter hand nemen.

...in Indië zijn in den laatsten tijd tal van lokale verbruikvereeningen opgericht, welke meestal nog niet onder deskundige leiding en door hun niet aangesloten actie nog afhankelijk van de importeurs zijn. Toch is het, gele ervaring in andere landen met ontwikkelde verbruikcoöperatie geleerd heeft, ook voor de ontwikkeling van de coöperatieve beweging in Indië, haar levensvatbaarheid reeds aangegeven. Een noodzakelijke eisch dat de inkoop dier lokale vereeningen wordt gecentraliseerd, dat de taak der plaatselijke organen zich kan richten tot de zorg voor de distributie.

...drang tot deze natuurlijke arbeidsverdeling reeds spontaan tot uiting gekomen. Te Batavia werd in 1919 een dergelijke grootinkoop-vereeniging („Coöperator”) opgericht.

...echter deze inkoopcentrale het beoogde doel niet, dan heeft zij de beschikking noodig over materiaal en bekwaame leiding. Zou onder normale omstandigheden de beweging aan haar eigen geestelijke ontwikkeling kunnen worden overgelaten, de bijzondere toestanden van heden scheppen behoefte aan snelleren uitgroei en daarmee aan van buiten. Van de Coöperatie, die immers zichzelf helpen als voornaamste leus in haar voert, mag men aannemen dat zij bij de overniet voor meer en langduriger hulp zal aanvragen dan strikt noodig is. De steun der Regeering kan daarom ook binnen bescheiden grenzen en een tijdelijk karakter dragen. De betoel van dien steun ligt niet alleen, zelfs niet uitsluitend, in het bedrag dat wordt toegekend, maar in de openlijke erkenning, dat de verbruikcoöperatie een sociaal belang wordt geacht, en dat centrale aansluiting der coöperatieve vereeningen wordt beschouwd als een noodzakelijke voorwaarde voor de verwezenlijking van dat belang.

...Regeering stelt zich voor bedoelden steun te geven in den vorm van een tegemoetkoming in beheerkosten en in dien van een borgstelling. De subsidie zal de grootinkoop-coöperatie in zijn een bekwaam beheervoerder aan zich te

...verbinden om den opzet tot stand te brengen, ook al biedt de organisatie nog niet dadelijk de geldelijke voordeelen, noodig om een dergelijke capaciteit te bekostigen.

...Door de garantie, welke verband zal hebben te houden met het eigen kapitaal van „de Coöperator” en bijvoorbeeld het dubbele daarvan kan bedragen, zal de grootinkoopcentrale in staat zijn in de eerste jaren van kapitaalgebrek haar kapitaal zoo vlottend mogelijk te houden.

...Daar het bedrag, zoowel van tegemoetkoming als van garantie, afhankelijk als het is van het aandeelkapitaal en het eigen vermogen van „de Coöperator”, zich niet nauwkeurig laat bepalen, wordt het raadzaam geacht — voorloopig althans — slechts een memorie-post op de begrooting te brengen”.

...Wat de importeurs betreft, hunne houding is verschillend, maar het staat nog niet vast, wat de gevolgen van eene onwelwillende, zelfs vijandige houding hunnerzijds geweest zijn, n.l. de daardoor aan de coöperaties berokkende schade, last en om-slag. In het artikel „Elk begin is moeilijk”, in dien Gids voorkomende, wordt melding gemaakt van een drietal op zijn zachtst gezegd onwelwillende importeurs, terwijl ten aanzien van de verbruikvereening „Eigen Hulp” te Soerabaya is vermeld, dat van de zijde der importeurs de grootst mogelijke medewerking werd ondervonden. Dat artikel sluit aldus:

...Dat er tegenwerking komen zou van belanghebbenden, wie zou anders verwachten! Het moge voorkomen, dat vooral in enkele groote steden de importeurs uit angst eieren voor hun geld kiezen en doen alsof zij de coöperatieve verbruikvereening evenals de particuliere winkeliers terwille zijn; zoodra de coöperatieve beweging eenigen omvang verkrijgt, zal elders geschieden wat in bovenstaanden brief zoo duidelijk wordt gedemonstreerd; zullen importeurs en winkeliers samenspannen om de coöperatieve verbruikvereeningen te nekken. Het zal wel eens op strijd uitloopen en slechts als de plaatselijke verbruikvereeningen hun gemeenschappelijk belang begrijpen, zullen zij van den nood een deugd maken en door samen direct bij den fabrikant in te koopen toonen, wat eensgezind optreden vermag. Dat dit in een land als Indië, waar de import in enkele handen is geconcentreerd, niet gemakkelijk zal zijn, verheelen wij niet. Doch ook hier, gelijk elders, zal een grootinkoop-vereeniging, een handelskamer, veel kunnen doen, te meer, daar zij steun zal vinden bij de vele in Europa reeds bestaande grootinkoop-vereenigingen.

...Gelijk op een andere plaats in de „Ned.-Indische Coöperatie-Gids” reeds blijkt, zal men ook op dit gebied spoedig practischen arbeid tegemoet kunnen zien.

Rumphius Gedenkboek.

1702—1902.

...Dit prachtige werk werd 15 Juni 1902, op den tweehonderdjarigen sterfdag van George Everhard Rumphius, door het Koloniaal Museum te Haarlem uitgegeven ter eere van dien grondlegger der wetenschappelijke kennis van ons Indië.

...Reeds op grond hiervan kunnen wij dit gedenkboek aan een ieder aanbevelen, die belang stelt in het Grooten Nederland aan gindsche zijde van den evenaar en in het bijzonder in den z.g. Grooten Oost — de Ambonsche Molukken — waar Rumphius het grootste gedeelte van zijn leven onder zeer moeilijke omstandigheden heeft doorgebracht en zooveel op wetenschappelijk gebied heeft verricht.

...Het gedenkboek werd in een beperkt aantal exemplaren in den handel verkrijgbaar gesteld tegen den prijs van f 10 en is thans, blijkens in ons

J. P. KUIJPERS v/h Coupeur fir. Domhoff

1ste Klas Inrichting voor:
DAMESKLEEDING NAAR MAAT
Specialiteit in Amazone Costumes
BONTMANTELS EN PELTERIJEN

Den Haag - Oude Molstraat II - Telefoon H. 9320

Kon. Eindhovensche Stoom- & Handweverij VAN DIJK & Co. EINDHOVEN EN BRUSSEL

Leveranciers van H. M. Koningin Wilhelmina - van H. M. de Koningin-Moeder en van H. M. de Koningin van Rumenië; eertijds van H. M. Koningin Sophia.

OPGERICHT 2 AUG. 1853.

Hotel-Linnen en Tafelgoed met en zonder naam. UITZETTEN, INDISCHE UITRUSTINGEN LUIERMANNEN.

Monarch

Schrijfmachine

HOOFDAGENTEN
HEYENBROCK HASELAGER & Co.
AMSTERDAM-ROTTERDAM
DEN HAAG.

N.V. MEUBELFABRIEK V/H LE COINTRE & CO.

Ameublementen
Belimmeringen
Gordijnen
Tapijten

Modelhuis: Oude Molstraat 32
S-GRAVENHAGE TEL. H. 8088

WANNEER GIJ

Dames- of Heeren-Kleeding wilt laten Oppersen, Repareeren, Keeren, Moderniseeren, Vermaken, opnieuw Voeren, onzichtbaar Stoppen, kortom wat gij maar wilt, ga dan naar

Kleermakerij „UNICUM”

Anna Paulownastraat 30a, Tel. 4947
DEN HAAG

De prijs wordt steeds VOORUIT bepaald.

O. HAGE
Electro-Technisch Bureau
H. VAN ZIJL
Valentijnstraat 102 DEN HAAG Tel. H. 8017
Licht-, Kracht-, Verwarming-, Schel- en Telefoon-Installatiën.

**Zuid-Hollandsche
Brood en Beschuitfabriek**

WALDORPSTRAAT 16—22
's-GRAVENHAGE TELEF. 1163

Beveelt zich bij Uwe
Seden aan.

Behalve **GOED BROOD**
wordt U een dividend
van **5 %** gewaarborgd.

**Electro-techn. en Mechanisch Bureau
„HOLLAND”**
ANNASTRAAT 17 - DEN HAAG - TEL. H. 4738
2 x bellen.
Electriciteit op elk gebied.
Groote keuze Electriche Ornamenten, enz.
Baden, Geysers, Waschtafels.

**INDISCHE
UITRUSTINGEN**
VOORDEELIGST
ADRES:
**AU BON
MARCHE**
A. DE VRIES & ZONEN
AMSTERDAM
ROTTERDAM
DEN HAAG
UTRECHT
BAARN

BATIK VERVEN
Batik-Apparaten, Batik-Teekeningen.
ATELIER VOOR ONDERRICHT.
OPGERICHT 1887.
FIRMA TENZER,
Noordeinde 139a, DEN HAAG (Holland), Tel. 4229.
KUNST-SCHILDERSARTIKELEN.
Voorwerpen om te Snijden, Branden, Beschilderen, enz.

blad voorkomende advertentie, voor slechts f 5.— te bekomen.
Gedrukt op Nederlandsch Normaalpapier in groot kwarto formaat, tellende 221 bladzijden, voorts verlucht o.m. door een 3-tal prachtige oorspronkelijke afbeeldingen van het Ambonsch Kruidboek en van de titelplaat van datzelfde beroemde Kruidboek, levert de lezing van het gedenkboek een waar genot op.
De commissie voor Greshoff's Rumphius fonds heeft ontegenzeggelijk een goed werk gedaan door in dezen tijd van hernieuwde belangstelling voor het wetenschappelijk onderzoek der tropische gewesten dit Rumphius gedenkboek tegen veel verminderden prijs verkrijgbaar te stellen.
Men verzuime daarom niet van deze gelegenheid gebruik te maken om zich dit werkelijk mooie werk aan te schaffen.

De Rechterl. Ambtenaar in Ned.-Indië.
(No. 3 der „Oost en West" brochures).

Thans is de tweede verbeterde druk verschenen van No. 3 der serie van „staats- en particuliere betrekkingen in onze overzeesche bezittingen". Het boekje, bevattende de hoofdstukken: Werkkring en vooruitzichten, De opleiding, Studietoelagen, Uitzending en gratificatie, de Bezoldiging en het Pensioen, is geschreven door professor Mr. G. André de la Porte te Leiden volgens de gegevens door het Departement van Koloniën verstrekt en is tot op heden toe bijgewerkt.
De prijs er van bedraagt f 0.50 en f 0.04 frankkosten per exemplaar, per postwissel te bestellen bij het Informatie-bureau van „Oost en West", Heulstraat 17.

De Secretaris van het Informatie-bureau:
J. L. VAN GENNEP.

Ingezonden Stukken.

Geachte Redactie!

Gaarne zag ik in uw kolommen „Ingezonden stukken" onderstaande waarschuwing geplaatst tegen zwendel, waarvan meestal verlofgangers of pas gerepatrieerden de dupe worden.

Waarschuwing.

Op zekeren dag vervoegt zich ten uwent een met Duitsch accent Hollandsch sprekend kleine heer met de mededeeling, dat hij mooie piké overhemden voor f 1.50 en zijden blouses à f 3.— te koop heeft. Zoo'n koopje wil men niet voorbij laten gaan en stemt er in toe, dat hij over vijf minuten met zijn bediende(?) terugkomt. Deze komt en vertelt u even gauw, dat hij u een voordeeltje wil bezorgen. Met een uitgebreide „tjeritera" (hij is vendumeester in Indië geweest) vertelt hij u, dat u bij zijn chef thans veel kan afdingen: Stukken mooie stof ter waarde van f 100 of f 90, kunt ge er krijgen voor f 75. Die stukken zal hij voor u bij een of anderen kleermaker brengen, waar hij er f 95 voor krijgt, mits u hem dan f 5.— winst per coupon bezorgt.

Even later komt zijn chef en dan begint het tawarren. Mijn vrouw en ik waren er bijna ingevlogen, maar daar mijn vrouw veel verstand van stoffen heeft, kregen wij het zonder rouwkoop voor veel minder. Vaak was de kerel op het randje van „korang adjar" en werd hij geloosd, maar de belooftde aanbieding van goedkope overhemden, enz., laat op zich wachten.

Om zijn taal meer den schijn van waarheid te geven, noemt hij namen en toont die ook met het door hun geleverde aantal stukken enz. van Indië-gasten, die mij reeds lang of van recenten datum bekend zijn.

Toevallig hadden zij een dergelijke of dezelfde true toegepast bij een mijner kennissen hier, die leelijk ogelicht zijn. Nauwelijks waren de „heeren" weg of twee agenten per fiets vervoegden zich daar en vroegen of toch niet gekocht was. Toen werd verteld, dat dit wel het geval was, maar..... hiertegen was niets te doen.

ZOO JUUST ONTVANGEN:

Parakan Salak Thee,
kwaliteit en prijs als vóór den oorlog,
80 cent per pond.
VERRIJGBAAR BIJ
F. C. DE BRUYN
DANCKERTSTRAAT 43. - TELEF. 3361

G. J. R. VAN DER GAAG & ZONEN
GROENMARKT 27
TELEPHOON No. 2512

DROGERIEN :: CHEMICALIËN
DEPOT DER MEEST BEKENDE BINNEN-
EN BUITENLANDSCHE SPÉCIALITÉS

Daarom besloot ik Uw vereeniging in den arm te nemen om op die manier er een eind aan te maken, daar, reeds gezegd, meest Indische lui de dupe worden.
U bij voorbaat dankend voor de verleende plaatsruimte heb ik, met de meest verschuldigde gevoelens van hoop en danking, de eer te zijn,
Uw dw. dr.,
J. R. D.,
O.-I. Ambtenaar met verloop

Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschriften.

UIT DE EUROPEESCHE PERS.

Hollandsche mail via Genua en Marseille.

De Sum. Post stelde zich de vraag, waarom de Hollandsche mail nog niet van Genua en Marseille over land wordt doorgezonden, terwijl de Engelsche mail reeds sedert lang weder, en met succes, deze route via Brindisi volgt.

De Hollandsche bladen meldden, dat van de zijde van den tabakshandel de hulp der Kamer van Koophandel te Amsterdam werd ingeroepen, de oude Hollandsche mail-route te herstellen. De Stoomv. Mij. „Nederland" had zich al met hetzelfde verzoek tot de Amsterdamsche Kamer van Koophandel gewend. 't Blijkt namelijk, dat de brekkelige Hollandsche maillidienst niet is te wijten aan de Stoomvaartmaatschappijen, doch aan de voorzichten van den directeur-generaal der posten in Nederland.

De behandeling van deze urgente quaestie in de noemde Kamer leert, dat de directeur-generaal der posten, op grond van besprekingen met de betrokken ministerieele departementen, tot de conclusie is gekomen, dat 't beter is, vooralsnog de Hollandsche mail geheel per stoomschip te verzenden, en wel omdat 't in verband met de spoorwagverbindingen in het buitenland zou kunnen geschieden, dat de mail niet op tijd te Genua of Marseille aankomt en dan 14 dagen vertraging kan krijgen.

Het besluit van den in Nederland verantwoordelijken persoon voor de mailverbinding tusschen Nederland en Indië lijkt de Sum. Post weinig pretentisch. Het bezwaar, dat de treinen door België, Frankrijk en Italië nog niet zoo regelmatig loopen als vóór den oorlog, is immers gemakkelijk te overtuigen door bij de mailsluiting in Nederland 24 uren speling te nemen; en voor de mail uit Indië naar Nederland kan het bezwaar in 't geheel niet gelden! Door herstel van de landroute zou elk geval minstens een week gewonnen worden, op eene praktische wijze afdoende rekening houdende worden gehouden met den nog onregelmatigen treinenloop in West-Europa bewijst de Engelsche mail, die Indische brieven van Brindisi—Londen binnen de maand in Nederland aanbrengt! En dat reeds sinds ettelijke maanden.

De nadruk zij er op gelegd, dat het zoogenaamde gewichtige bezwaar van den directeur-generaal geen geval kan gelden voor de mail uit Indië naar Nederland. Doch wie denkt er in Nederland aan de belangen van het Indische publiek, dat intusschen wel een verdubbeld porto mag betalen?

En Sumatra's Oostkust? Wel, de post in Nederland maakt voor de Oostkust kalm gebruik van de Rotterdamse Lloyd-booten, zoodat ter Oostkust om de andere mail de post uit Nederland te Bataavia wordt ontvangen; hetgeen verklaart dat de Oostkust telkens twee weken lang niet uit Holland ontvangt en dan twee mails tegelijk. Waarom maakt de post in Nederland althans naar de Oostkust geen gebruik van de Engelsche maillidienst, zeer zeker in de week, dat er geen „Nederland" boot via Belawan vertrekt?

Waarom niet? Omdat men in Nederland niet of te nimmer aan de speciale behoeften van de buitengewesten in Indië denkt. Die buitengewesten

Dansinstituut WEIJNE
alléén gevestigd
te **ROTTERDAM**
Jonker Fransstraat 21
Meest bezochte inrichting voor verlofgangers

Zeebaboe's en Jongens
 beschikbaar. 203
 te bevragen in „PERSINGGAHAN”
 Advies-Bureau en Tehuis voor Nederl.-Ind. Bedienden
 v. Boetzelaerlaan 2 - Tel. Sch. 248

Zelfs te Batavia zijn ze immers niet in tel!
 Maar zou 't niet aanbeveling verdienen, in dezen
 tijd en, in de belangen van de buitengewesten ge-
 noemt, Indisch postambtenaar bij het hoofdbureau
 te 's Gravenhage te detacheren, teneinde daar de
 postbelangen der buitengewesten behoorlijk te be-
 waken?

De buitengewesten.

Naar aanleiding van de te Batavia gehouden be-
 staursconferentie bespreekt de Loc. de taal van
 de regering ten aanzien van de buitengewesten en
 concludeert:

Niet een benepen politiek ten opzichte van de
 buitenbezittingen zal Indië uit de financiële moei-
 ligheden helpen. Maar juist een ruime, vooruit-
 ziende ontwikkelingspolitiek, beheerscht door het
 besef, welk een onschatbaar voorrecht het voor
 Indië is, dat het over zulke rijke hulpbronnen be-
 schikt als juist op de buitenbezittingen worden ge-
 vonden. In die richting ook moge de bemoeienis
 van het centraal gezag zich bewegen. En daarbij
 moge er aan gedacht worden, dat machtige oogen
 op ons letten, hoe wij het land ontginnen waarvoor
 de historie ons het mandaat heeft verstrekt.

Gouverneur-Generaal van Limburg Stirum, die
 door zijn bezoeken aan de buitenbezittingen zich
 bewust is geworden, welk groot werk daar valt te
 doen, heeft stellig met het samenroepen van de be-
 vindvoerders der andere eilanden van den Indi-
 schen Archipel niet enkel de bedoeling gehad om
 gelegenheid te geven tot gedachtenwisseling over
 bestuurszaken der buitenbezittingen met het cen-
 traal gezag, doch mede om voor heel Indië de betee-
 lenis van het grootsche land buiten Java scherper
 tot haar recht te brengen.

Zoo zij deze samenkomst dan ook in dien zin een
 jaarlijksch memento, gericht aan al wie macht en
 tot zijn recht te brengen.

In de *Java Bode* lezen wij nog, dat de Gouverneur
 Generaal Van Limburg Stirum een rede van den
 Gouverneur van Celebes en Onderhoorigheden be-
 antwoordde. Zijne Excellentie wees op de schoone
 en dankbare taak, die den bestuursambtenaren in
 de buitengewesten was opgelegd en die met veel
 toewijding en lof door Hollandsche mannen en
 vrouwen verricht werd. Zijne Excellentie had in
 die buitengewesten een naar verhouding groot aan-
 tal van die flinke mannen en vrouwen aangetroffen
 en zou in Nederland teruggekomen niet nalaten
 de *Hollandsche jongelieden op te wekken om zich
 te geven aan den schoonen arbeid in de buitenge-
 westen*, liever dan naar buitenlandsche oorden, bv.
 Argentinië te emigreeren. De Landvoogd sprak de
 hoop uit, dat de in Indië aangeknoopte banden niet
 verbroken zouden worden door Zijner Excellenties
 vertrek uit Indië, maar de aanwezige heeren later
 na terugkomst in Nederland nog eens den weg zou-
 den vinden naar het verblijf van de familie Van
 Limburg Stirum in de Veluwsche bosschen.

Averechtsche bezuiniging.

In een bespreking over de jongste bezuinigings-
 maatregelen, zegt de *Sum. Post* o.m.: Indië dient
 zich te weer te stellen tegen het rusteloos scheppen
 van hooge betrekkingen en baanlijes, alleen om
 stelletijken titularissen een goed inkomen en een
 mooi pensioen te bezorgen.

Telkens worden weer nieuwe betrekkingen ge-
 creëerd, zonder dat het wezenlijk nut er van kan
 worden aangetoond. Nu eens lezen we van een
 nieuwe afdeling, aan 't een of ander departement
 toegevoegd, dan weer verrijst een onderchef of een
 onder-directeur of een nieuwe adviseur aan de kim.

En hoevele commissies zijn er de laatste jaren
 niet in 't leven geroepen. Er kan niets bijzonders
 gebeuren, of er moet een commissie voor worden
 samengesteld. En elke commissie heeft haar eigen
 hoogbezoldigden secretaris.

Het is te Buitenzorg een publiek geheim, dat

VAN STRAALEN MONSIEUR & ERKELENS.
WIJNHANDEL
 Hoofdkantoor: ROTTERDAM, Leuvehaven 34, Tel. 2456.
 Bijkantoor: DEN HAAG, Lloydgebouw
 Piet Heinplein, Tel. $\begin{cases} 1587 \\ 1588 \end{cases}$
 Bijkantoor: DEN HELDER,
 Hoofdgracht 37, Tel. 83.

voor sommige ambtenaren, die in hun huidige po-
 sitie geen carrière kunnen maken en toch hoogerop
 moeten vanwege de inkomsten en het pensioen,
 eenvoudig ambten worden gecreëerd. Tal van voor-
 beelden ten bewijze zouden wij kunnen opnoemen,
 doch we laten de personen liever rusten om de zaak,
 waar 't hier om gaat, niet te vertroebelen.

Noodzakelijk is 't om aan dit systeem, dat knaagt
 aan onze centrale kas en Indië's ontwikkeling in
 niet geringe mate tegenhoudt, zoo spoedig mogelijk
 een eind te maken. Het gouvernement moet nu ein-
 delijk eens kauffmännisch leeren worden. Anders
 voorzien wij nóg grootere verrassingen dan die,
 voor welke we thans zijn geplaatst!

Pensioenen landsdienaren.

Aneta meldt: Verschenen is het antwoord der
 regering naar aanleiding van het afdeellingsverslag
 nopens de motie-Oppermann. (Zie Kol. Weekblad
 dd. 24 Februari).

De regering kan zich voorshands niet vereenigen
 met de door den heer Oppermann ingediende motie,
 strekkende om de pensioenen (gagementen) der
 burgerlijke en militaire landsdienaren, die vóór
 1 Januari 1920 's lands dienst verlieten, op gelijk
 peil te brengen als de pensioenen van hen, die na
 dien datum werden gepensionneerd. Zij is van oor-
 deel, dat een rechtsgrond voor dezen maatregel niet
 aanwezig is en alleen billijkheidsredenen voor ver-
 hooging van de vroeger toegekende pensioenen
 pleiten. Dat deze redenen er toe zouden moeten
 voeren de oude pensioenen te brengen op het peil
 van de nieuwe en de billijkheid niet op andere wijze
 voldoende zou kunnen worden betracht, b.v. door
 een toeslag van een bepaald gedeelte van het pen-
 sioen, wordt door haar niet ingezien. De billijkheid
 vordert, dat, wordt voor de militaire pensioenen
 het stelsel van den heer Oppermann aanvaard, zulks
 ook voor de burgerlijke pensioenen geschiede —
 mede van die der Inlandsche landsdienaren — zoo-
 als door den voorsteller der motie dan ook wordt
 toegegeven.

Nu komt het aanbevolen stelsel, in het bijzonder
 voor de burgerlijke pensioenen, der regering nau-
 welijks uitvoerbaar voor, omdat de aard van vele
 betrekkingen in den loop der tijden veranderd is,
 al bleef de naam behouden, zoodat bij gelijkmaking
 van de pensioenen de billijkheid dikwijls in het ge-
 drang zou komen. Groote moeilijkheden zal het
 stelsel ook opleveren voor de pensioenregeling van
 hen, die het laatst in eene thans niet meer be-
 staande betrekking hebben gediend.

Afgezien van een en ander, acht de regering
 het aangeprezen stelsel en daarmee de motie thans
 niet aanvaardbaar, omdat de financiële gevolgen
 daarvan vooralsnog niet kunnen worden overzien
 met het oog op de voorgenomen algemeene wedde-
 herziening, welke wijziging der pensioensbedragen
 medebrengen; dat die gevolgen zeer belangrijk zul-
 len zijn, kan echter thans reeds worden aangeno-
 men.

Moet de regering de aanneming van de motie
 op dit oogenblik alzo ontraden, zij is bereid na de
 totstandkoming van de herziening van de bezoldi-
 gingen, het daarin nedergelegde beginsel in nadere
 overweging te nemen, evenals het in het afdeellings-
 verslag geopperd denkbeeld om lagere pensioenen
 met een hooger percentage dan 40 te verhoogen.

Zendingsonderwijs in Deli.

Eenigen tijd geleden berichtte de *Java-Bode*, dat
 alle scholen van het Ned. Zend. Gen. in de Batak-
 landen, ongeveer een dertigtal, gesloten waren.
 Thans geeft een der zendingsdirecteuren, Dr. Brou-
 wer, nadere bijzonderheden in *Bergopwaarts*:

„De nieuwere zending onderscheidt zich van de
 zending der Kerk door haar ver doorgevoerd onder-
 wijsstelsel. Men meent, dat het gebrek aan onderwijs
 in de eerste eeuwen de verheidensching der Christe-

THE PH. VAN OMMEREN
CORPORATION OF NEW-YORK
 New York, San Francisco (Cal.),
 42 Broadway. 64 Pinestreet.
 belast zich met:
Expeditie :: Assurantie
Opslag van goederen, enz. enz.
 Nadere inlichtingen worden gaarne
 verstrekt door
PHS. VAN OMMEREN, Rotterdam.

..... Vereeniging voor
Correspondentie - Onderwijs
 Goedgekeurd bij Kon. Besl. 25-10-1912

Een **uitstekende** gelegenheid voor
 hen, die in Indië wonen en studeren willen,
 biedt de **Vereen. voor Corr. Onderwijs**
Technische Cursussen: Ambachts,
 Zeevaartonderw., Werktuigkunde, Electro-
 Techniek, Bouwkunde, Teekenakten.
Handelskursussen: Boekhouden, Han-
 delscorrespondentie, Schoonschrijven, Stenografie.
Talen: Moderne-, Oude-, Handelstalen,
 (Spaansch, Maleisch, enz.)
Wiskunde, Opleiding Examen,
Ambachten en Beroepen, enz.
Opleiding akten L.O. Wiskunde, Boekhouden,
 Talen, Teekenen, Landbouwkunde.
Opleiding akten M.O. Wiskunde (K en Kv),
 Boekhouden (Kxii), Talen (Fransch, Duitsch,
 Engelsch), Teekenen (MA t/m Mκ), Werk-
 tuigkunde (Kii), Zeevaartkunde (I), Schoon-
 schrijven (N).
Honderden Geslaagden.
 Adm.-Adres: Koninginneweg 177
AMSTERDAM - Tel. Z. 6560

GENEZING
 gegarandeerd
 voor **SUIKERZIEKTE (Diabetes)** met
DIABETA
 van Mevrouw A. KRAJENBRINK
 Verkrijgbaar bij de
 Apotheek DE KOEDOE, Scheveningen
 Fred. Hendriklaan 166 - Tel. S. 1053

Het beste
 Engelsche Rijwiel
 Het beste
 Hollandsche Rijwiel
de Rutge-Whitworth
de Hima
 Vertegenwoordigers voor DEN HAAG
Fa TIMMERMAN & Co.
 Tasmanstraat 147 Pletterijstraat 170
 Telefoon H. 7356 134 Telefoon H. 8742

Restaurant KOLLOFFEL
 HEERENGRACHT 241 tusschen Gasthuismolensteeg
 en Raadhuisstraat.
 AMSTERDAM - TELEF. N. 4390.
 PLATS DU JOUR VAN 12-1.30 UUR.
 Diners van 4-8 uur à f 1.40 (omvattende Soep of voorge-
 recht, Vleesch of Visch, Groenten, Aardappelen en Dessert).
 ABONNEMENTSBOEKJES van 10 coupons f 13.—
 Zondags geopend van 4.30 tot 7.15 uur.

Adverteeren doet verkoopen

Parkhotel

van Stolkpark, Scheveningsche Boschjes.
Tel. S. 733 - S. 1525 - S. 467

170

EERSTE RANGS FAMILIEHOTEL

Centrale Verwarming, Electricch Licht, Baden,
Rustige ligging.

LIFT.

Bijzonder geschikt voor Zomer- en Winterverblijf.

Maison van Wijk

Obrechtstraat 57 - 's Gravenhage - Telefoon H 2665

UITZENDING VAN DINERS vanaf f 1.00

Speciaal ingericht tot het leveren aan huis van
Dejeuners, Diners en Soupers.

135 **KOUDE EN WARME SCHOTELS.** J. H. M. KOETS

Dans- Instituut

B. STERNFELD

Leerling v. h. Instituut Jacques Dalcroze
te Genève

Koningin Emmakade 133 Tel. H. 3348

'S-GRAVENHAGE

Onderwijs in
Modern Dansen
alsmede in
**Klassiek,
Plastiek
en Rhytmische
Gymnastiek.**

GRAND HOTEL COOMANS

ROTTERDAM - HOOFDSTEEG

Hotel bevat 250 Kamers met stroomend koud en warm water; 30 Kamers met Badkamers verbonden.

Logies met Ontbijt vanaf f 3.25 per persoon.

De aandacht wordt gevestigd op de moderne Tearoom, uitkomend aan den Houttuin en op het daarachter gelegen luxe ingericht Restaurant BRISTOL.

De Directeur H. HOLTHAUSEN

C. HOYNG

SPUISTRAAT 20-22 DEN HAAG
AMSTERDAM - UTRECHT

Kristal - Porselein

VAZEN, BLOEMPOTTEN, ZUILEN MET
POTTEN, KLOKSTELLEN, ENZ. ENZ.,
uit de Plateelbakkerij „Zuid Holland”
te Gouda.

MAIL- en HUIKOFFERS in alle afmetingen.

Garantie voor gave overkomst.

HOTEL-PENSION PHILADELPHIA

LEIDSCH KADE 94, tegenover het Leidsche Boschje.
AMSTERDAM - TEL. Z. 3275.

Zeer aanbevelenswaardig voor Indische Families.

DAGELIJKS RIJSTTAFEL.
NDISCH EN EUROPEESCH RESTAURANT.
KAMERS MET EN ZONDER BADKAMER.

Lift. Centr. Verwarming

lijke Kerk, sedert de vierde eeuw, zeer in de hand heeft gewerkt. In ons Indië heeft de zending ook groote verdienste voor het onderwijs gehad. En de nieuw benoemde Gouverneur-Generaal heeft niet geschroomd de tegenwoordige verdienste volmondig te erkennen.

Reeds tientallen van jaren heeft de zending in ons Indië het z.g. „Inlandsch” onderwijs behartigd, eer het Gouvernement er aan dacht iets in die richting te doen. En zij heeft meer dan het Gouvernement getracht aan de behoeften der bevolking aan te sluiten. Daardoor werden hare scholen vaak zeer elementair en zeer primitief, naar Westerschen maatstaf gebrekkig. Toch meenen wij, dat deze primitieve scholen dikwijls de voorkeur verdienen boven mooi ingerichte, maar het doel voorbij schietende gouvernementsscholen.

Hoe dit zij, tot nu toe golden zending en onderwijs als nauw verwante zaken. Het is uiterst moeilijk ons de zending zonder onderwijs meer te denken.

Daarom is 't van groote beteekenis te letten op de proef, die thans in Deli genomen wordt. Daar heeft de conferentie van zendelingen met algemeene stemmen besloten de zendingsscholen te sluiten, behalve op de hoofdposten. Het bestuur keurde dit goed. De kweekschool werd opgeheven. De heer Smit, directeur, hoopt in Februari naar Sangi te vertrekken en daar zijn arbeid voort te zetten.

De belangstelling der Karo Bataksche bevolking bleek te gering te zijn en niet te wennen, nu men daar, ook zonder onderwijs, gemakkelijk veel geld verdienen kan. Door die reeds lang getoonde geringe belangstelling waren de scholen ook hoe langer hoe meer onvoldoende geworden, zoodat rechtmatige critiek niet uitbleef. Vandaar het besluit tot dit paardemiddel.

Dat het anders kon, durf ik niet zeggen. Maar wel vrees ik, dat, wanneer het onderwijs niet weer kan worden opgevat, wij hier het begin van het einde der zending in Deli hebben. Want men moet zich niet in slaap wiegen met een stelling als tegenwoordig — en in zeker verband te recht — ons voorhouden wordt: dat niet wie de jeugd heeft, de toekomst heeft, maar wie de rijpere jeugd heeft, de toekomst heeft. Want wanneer men de jeugd met haar ontvankelijk en aanbankelijk gemoed niet heeft, dan zou ik wel eens willen weten hoe men de rijpere jeugd in de moeilijke puberteitsjaren meent te kunnen winnen. Ik geloof, dat de jeugd de toegang is tot de rijpere jeugd.

Om deze redenen is het een merkwaardig en gevaarlijk experiment, dat thans in Deli genomen wordt, ons aller belangstelling waard.

De Java-Bode voegt hier aan toe: In den loop der jaren heeft de zending op allerlei wijze getracht, den bewoner onzer gewesten te benaderen. Men heeft het geprobeerd met zending-werklui, later met zending-artsen (medische zending) en thans zal het onderwijs den weg banen.

Wij kunnen ons dan ook voorstellen, dat Dr. Brouwer spreekt van „het einde der zending in Deli.” Als het onderwijs geen succes heeft, wat dan?

Voor de zending is het bovenstaande van zeer groote beteekenis, dat alle aandacht ten volle verdient.

UIT DE INDISCHE PERS.

De Veldpolitie in de Afdeling Blora (Rembang).

In het begin van de maand December 1920 is, volgens het bericht, voorkomende in de „Nerattja” van 27 December, een begin gemaakt met de legering der veldpolitie in de afdeling Blora.

Het kazernegedeepte voor deze politie komt in de nabijheid van de gevangenis te Blora en is bestemd voor 2 afdelingen, n.l. een gedeelte voor de gewestelijke centrale opleiding en een gedeelte voor de plaatselijke veldpolitie.

American Hotel - Amsterdam

Hotel en Café-Restaurant le Rang. 131

*Schoonste Ligging - Moderne Inrichting
Electriche Verlichting - Centrale Verwarming
Electriche Personenlift
Omnibus aan 't Station - Matige Prijzen*

A. W. VOLMER, Directeur.

Tel. Interc. 4737. Code 5th Edition A. B. C.

Restaurant SAUR, den Haag

Lange Houtstraat, hoek Voorhout.
Tel. Nos. H. 5045 en H. 5046.

Dejeuners, Diners, Soupers

Specialiteit voor Visch en Zeeuwsche Oesters

Het kazernegedeelte voor de gewestelijke politie wordt, als zijnde een tijdelijk gebouw, van bamboe materiaal opgetrokken, terwijl het andere gedeelte als permanent gebouw van steen wordt vervaardigd.

Het ligt in de bedoeling om de kazerne der gewestelijke centrale opleiding naar Toeban over te brengen, doch men is daartoe nog niet kunnen overgaan wegens gebrek aan terrein en aan werkkrachten en dat is reden, dat men voorshands op Blora is aangewezen.

De leiding van de veldpolitie in de residentie Rembang berust in handen van een commissaris te Blora, die later naar de hoofdplaats Rembang verhuist.

De plaatsen, waar in de maand April 1921 afdelingen van de veldpolitie zullen zijn geplaatst, zijn Rembang, Toeban, Djatirogo, Blora, Tjepoe, Bodjonegoro en Padangan.

De gewestelijke sterkte van de veldpolitie bedraagt 200 agenten, 10 posthuiscommandanten, 10 mantripolitie, 10 hoofdagenten, 3 politie-opzieners 2de klas, 4 politie-opzieners 1ste klas, 3 politie-opzieners en 1 commissaris.

Deze sterkte zal nog worden aangevuld in het belang van de bewaking van de fabriek der Dorische Petroleum Maatschappij te Tjepoe, waarvoor f 13800.— per jaar wordt betaald.

Te Toeban, Blora en Bodjonegoro komen te functie 40 agenten, 2 posthuiscommandanten, 2 hoofdagenten, 2 mantripolitie, 1 politie-opziener 2de klas en 1 hoofdpolitie-opziener.

Te Rembang, Djatirogo, Tjepoe en Padangan worden geplaatst 20 agenten, 1 posthuiscommandant, 1 hoofdagent, 1 mantripolitie en 1 politie-opziener 1ste klas.

Het politie boschwezen in de residentie Rembang wordt nu ingetrokken, terwijl de boschbewaking thans aan de veldpolitie wordt opgedragen.

De mantripolitie zullen zooveel mogelijk worden gerecrueteerd uit het vrijkomende personeel van de boschwezen.

De hoofdplaats Japara (Java).

De heer Soetardja schrijft van uit de hoofdplaats Japara in de „Nerattja” van 27 December 1920, dat hij het ten eerste betreurt dat die plaats geleidelijk achteruitgaat. Het wordt er al stiller en stiller, ook in de kampongs en de veiligheid van persoon en goed laat veel te wenschen over.

Nog niet lang geleden werden in het onderdistrict Peljangan twee handelaren in karbouwen, die toen huize van een vriend logeerden, vermoord.

De politie doet wel wat zij kan, doch meestal zonder resultaat.

Nachtelijke diefstallen komen eveneens veel voor, waarbij met den landaard van de bewoners in het geheel geen rekening wordt gehouden. Zowel bij Nederlanders als bij Chinezen en Arabieren worden 's nachts gestolen.

De schrijver hoopt, dat de waakzaamheid der politie niet zal verslappen.

Ook ten aanzien van de vroegere algemeen gestig bekende Japarasche houtsnijkunst valt achteruitgang te constateeren.

De bekwaamste houtsnijwerkers hebben Japara reeds verlaten en zich naar Semarang en Soerabaja karta enz. begeven, om daár ter plaatse een levensbestaan te zoeken.

Wel zijn er nog eenige toekangs te Japara gebleven, doch die worden daar vastgehouden door hun verbinde met een Chinees.

In geval van geldgebrek komen zij bij hem te recht en moeten dan de resultaten van hun arbeid aan den geldschieder verkoopen.

Pangkal Pinang (eiland Banka).

In het jaar 1920 heeft er te Pangkal Pinang een groote verandering plaats gegrepen, schrijft Broom in dezelfde „Nerattja” van 27 December 1920. Vooral in de Nederlandsche wijk zijn groote en fraaie huizen

Restaurant Royal

'S-GRAVENHAGE

Lange Voorhout 44 - Telef. 8580

Haag
 Tel. 4060 **MAISON VAN RIJN** Meer malen BEKROOND
 CUISINIERS
 Prins Hendrikstr. 28 - DEN HAAG - v. Galenstraat 43
 Dejeuners, Dinners, Soupers, etc. Hors d'Oeuvres
 Varié, Mayonaises, Salades, Koude en
 Warme Schotels, enz. enz.
 Meest Gerenommeerde Inrichting hier ter Stede.

Tarief Dinners Hoogst zindelijk bereid, van de beste ingrediënten, aan huis bezorgd

Dinners à f 1.- Vleesch Groenten Aardappelen	Dinners à f 1.12 Vleesch Groenten Aardappelen Toespijs	Dinners à f 1.70 Vleesch Groenten Aardappelen 2de Vleesch, Visch of gevogelte Compôte Toespijs
--	---	--

Met bijlevering van SOEP worden de prijzen met f 0.25 verhoogd.

COUPONBOEKJES
 verkrijgbaar voor 24 Dinners tegen Gereduceerde Prijzen.
 24 diners à f 1.- f 23.- 24 diners à f 1.70 f 39.-
 24 porties soep . . f 5.-
 Speciaal Gesoigneerde DINERS met uitgebreid MENU
 f 2.50 p. couvert.
 Menu op aanvraag verkrijgbaar. 220
 Verzoeken bussen te weigeren met verbroken controle-sluiting.

opgericht, die als woning of als kantoor in gebruik zijn genomen.
 Het zal niet zoo lang meer duren of er zal een wijk tot stand zijn gebracht.
 Verder kan men te Pangkal Pinang twee bioscopen gebouwen en een door een Chinees opgericht gebouw aantreffen, terwijl er een park is aangelegd, evenals te Batavia, dat tevens tot speelplaats kan dienen.
 Een 40- tot 50-tal huurauto's dienen voor het behouden van de communicatie en staan gestationeerd op de pasar, alwaar een 5-tal flinke loodsen handelaars gelegenheid geven hunne handelswaren uit te stallen. Eén der loodsen dient voor de verkoop en voor groenten. Twee loodsen zijn beschikbaar voor manufacturen, terwijl in een van een der andere loodsen nog visch wordt verkocht.
 De eigenlijke vischpasar ligt iets verder op.
 Nu het feit bestaat, dat Pangkal Pinang in betekenis toeneemt, is de politiemacht natuurlijk ook moeten worden uitgebreid.
 Eén hoofd van politie is over al de mantris aangesteld.
 Op elk kruispunt van wegen regelt een politieagent het verkeer, terwijl 's avonds gewaakt wordt, dat de rijwielen behoorlijk van licht zijn voorzien. Alles wijst er op, zegt de schrijver, dat Pangkal Pinang vooruit gaat.

20 van de 24 gekozen Inlandsche Volksraadleden behooren tot de behoudende partij.
 Op die wijze voortgaande en in den bestaanden toestand berustende, zou de Volksraad niet meer aan zijne bestemming beantwoorden.
 Dientengevolge is de groote samenkomst uitgeschreven, opdat Hooger Gezag zich kan overtuigen van de volksstemming op dit oogenblik.
 Het comité van actie treedt op voor den Soendaneeschen Bond, voor Boedi Oetomo, Sumatranen Bond, de Sarikat Islam, de Ned.-Indische partij en de Indische Sociaal-Democratische partij.
 Sprekers zullen zijn de heeren Tjokroaminoto, Tjipto, Abdoel Moeis, Soeradiradja en Mohamad Zain.

UIT DE CHINEESCHE PERS.
 Bestaat er een toekomstig gevaar voor zekere Chineseesche werkkrachten in Ned.-Indië?
 I.
 Evenals elders, bestaat er ook in Ned.-Indië voor de Chineezzen een zware strijd om het bestaan en wordt hun bord rijst in den tegenwoordigen tijd met groote moeite verdiend.
 Voor de meer welgestelden loopt die strijd natuurlijk niet zoo in het oog, doch van den kleinen man kan men zeggen, dat hij bijna dag en nacht zonder ophouden in de weer is om zijn levensonderhoud te verdienen. Dat de meer intellectueel begaafden in het voordeel zijn en van hen minder energie-ontwikkeling wordt geëischt dan van de onontwikkelde massa spreekt van zelf.
 Hierbij zij opgemerkt, dat het aantal intellectueel ontwikkelde Chineezzen nu een 10 en 15 jaar geleden betrekkelijk gering was. Slechts enkelen verstonden en spraken de Nederlandsche taal. Zij werden toenmaals als halve geleerden beschouwd en lieten, als zij in een of andere functie werkzaam waren, zich vrij goed voor hunne diensten betalen.
 Het aantal Chineseesche jongelieden, dat in den loop der jaren de Indische scholen afliep en daar de Nederlandsche taal leerde spreken, lezen en schrijven, is sedert belangrijk toegenomen en aangezien het aantal vacante betrekkingen daarmede geen gelijken tred hield, werd de aanbidding van werkkraft grooter dan de vraag, hetgeen begrijpelijkerwijze verlaging van loon tengevolge had.
 Daarbij kwam nog, dat de Chineseesche werkgevers, waarvan zooveel nog altijd met zekere geringschatting op den zoekenden werknemer neerzien, er steeds naar streefden de loonen zoo niet te drukken, dan toch zoo weinig mogelijk op te voeren en dat zij alleen dan eene behoorlijke bezoldiging wilden toekennen, wanneer de Chineseesche jongelieden de handelcorrespondentie in de Engelsche taal machtig waren.
 Die Chineseesche handelcorrespondentie in de Chineseesche handelshuizen neemt steeds in omvang toe en eischt van de jongelieden natuurlijk een zekere hoeveelheid kennis van de Engelsche taal; zij is feitelijk de oorzaak, dat tal van Singapoorsche voor den handel opgeleide Chineseesche jongelieden naar Java overkomen om daar een levensbestaan te zoeken. Voor hen is de uitoefening der taak van het voeren der Engelsche handelcorrespondentie veel gemakkelijker dan voor onze Indische-Chineseesche jongelieden, die van de Engelsche taal slechts zooveel weten als zij op de school hebben kunnen leeren.

Wat algemeene ontwikkeling aangaat, behoeven onze jeugdige Chineezzen in Ned.-Indië niet voor die van Singapore onder te doen, doch deze laatsten hebben, behalve meer kennis van de Engelsche taal, ook meer slag om met het publiek om te gaan. Dat zij door de werkgevers dan ook meer op waarde worden geschat en op hooger loon aanspraak kunnen maken, is duidelijk.
 Hoewel tal van Singapoorsche jongelieden reeds

Op Zondag 6 Februari 1921, des avonds ten 7 ure, kwam de Kroonprins van Djoejacarta, per trein van Batavia, te Djoejacarta aan, aan het station verwelkomd door de ambtenaren van het Koninkrijklandsch Bestuur ter plaatse, de Prinsen uit den Kraton, den Rijksbestuurder, de Regenten, den Oepengoele, den Tolk, den Kapitein der Chinezen en vele Europeanen en toeschouwers.
 De Soesoehoenan van Soerakarta werd vertegenwoordigd door 4 prinses en den Prang Wedono.
 Bij het binnenkomen van den trein speelden de muziekkorpsen uit den Kraton en van het huis van de Prins van Negoro het Wilhelmus, terwijl de Kroonprins, begeleid door den Assistent-Resident, in de wachtkamer zijne 3 kinderen ontmoette, die bloem overhandigden.
 Nadat de Kroonprins aan de bestuursambtenaren hun gevolg de hand had gereikt, werd per auto naar het Residentiehuis gereden om zich van daar naar den Kraton te begeven, van kleedij te verwisselen en den Sultan van Djoejacarta te Ambarharjo te ontmoeten. Langs den weg stond een grote volksmenigte geschaard.
 Na de ontmoeting met den Sultan keerde men naar het Residentiehuis naar den Kraton terug, alwaar, volgens landsgebruiken, de familieleden bij den Kroonprins hunne opwachting maakten.
 (Neratja 8 Februari 1921.)

Grand Hotel Restaurant „ALLARD”
 Kruiskade 32 - ROTTERDAM - Telef. 12692
 Alle Kamers zijn voorzien van Koud- en Warmwateraanleg.
 Huis van den 1sten Rang

Restaurant VAN DER PIJL
 PLAATS 18 :: LA HAYE
 MAISON DE PREMIER ORDRE
 Livraison en ville et en province

Grand Hotel Restaurant
 „Central”
 In alle Kamers warm en koud water
 De meest bekende Inrichting der Residentie.

HOTEL PAULEZ
 geeft weder dagelijks van 3.30 tot 5.30 uur, zijn bekende intieme
 Afternoon-Tea-Concerten
 door het ensemble
 WILLY HONSBEEK

Indisch Restaurant
 Laan v. Meerdervoort 68
 DEN HAAG
 Geopend van 12 uur tot 8 uur

HOLLAND HOTEL
 tegenover de Wagenbrug
 Restaurant à la carte en pension
 DEN HAAG

ZUID-HOLLANDSCHE BIERBROUWERIJ
 DEN HAAG
 Bijkantoren te AMSTERDAM, BANDOENG, BATAVIA, SOERABAYA, BOMBAY, BRUSSEL, LONDEN, PARIJS
 Vraagt de alom bekende
Z. H. B. Bieren

De Kroonprins van Djoejacarta.
 Op Zondag 6 Februari 1921, des avonds ten 7 ure, kwam de Kroonprins van Djoejacarta, per trein van Batavia, te Djoejacarta aan, aan het station verwelkomd door de ambtenaren van het Koninkrijklandsch Bestuur ter plaatse, de Prinsen uit den Kraton, den Rijksbestuurder, de Regenten, den Oepengoele, den Tolk, den Kapitein der Chinezen en vele Europeanen en toeschouwers.
 De Soesoehoenan van Soerakarta werd vertegenwoordigd door 4 prinses en den Prang Wedono.
 Bij het binnenkomen van den trein speelden de muziekkorpsen uit den Kraton en van het huis van de Prins van Negoro het Wilhelmus, terwijl de Kroonprins, begeleid door den Assistent-Resident, in de wachtkamer zijne 3 kinderen ontmoette, die bloem overhandigden.
 Nadat de Kroonprins aan de bestuursambtenaren hun gevolg de hand had gereikt, werd per auto naar het Residentiehuis gereden om zich van daar naar den Kraton te begeven, van kleedij te verwisselen en den Sultan van Djoejacarta te Ambarharjo te ontmoeten. Langs den weg stond een grote volksmenigte geschaard.
 Na de ontmoeting met den Sultan keerde men naar het Residentiehuis naar den Kraton terug, alwaar, volgens landsgebruiken, de familieleden bij den Kroonprins hunne opwachting maakten.
 (Neratja 8 Februari 1921.)

De groote meeting als protest tegen het bestaande Kiesrecht in Indië.
 In de „Neratja” van 10 Februari 1921 werd door het comité van actie de volgende oproep geplaatst: Aangezien de uitslag van de verkiezingen tot den Volksraad voor alle Nederlandsch-Indische onderdanen eene teleurstelling is geweest, op Zondag 13 Februari 1921, 's morgens ten 10 ure, in het Gambirpark te Batavia eene groote massamenkomst plaats hebben, welke ten doel heeft te protesteeren tegen de wijze, waarop de verkiezingen tot lid van den Volksraad, den Gewestelijken Raad, den Gemeenteraad en den Onderafdeeliningsraad hebben plaats gehad. Dientengevolge van de in de kiesrechtregeling voorkomende onbillijkheden zijn de leden van de Economische Bond-partij en van de Suikermagnaten leden van den Volksraad gekozen. Ware Inlandsche volksvertegenwoordigers zijn dientengevolge evenmin verkozen.

Indisch Restaurant
Waroong Djawa
 Kortenaerkade 10 - DEN HAAG - Tel. 4882
 Uitzending van Dinners

Nederlandsch Indische Escompto Maatschappij

Opgericht in 1857

Kapitaal f 50.000.000.—
 waarvan geplaatst en
 volgestort f 45.000.000.—
 Reserve f 10.000.000.—

Hoofdkantoor te BATAVIA.

Agentschappen in de voornaamste plaatsen van
 Nederlandsch-Indië, te AMSTERDAM en te
 'S-GRAVENHAGE,
 Prins Hendrikplein 14.

Het Agentschap te 'S-GRAVENHAGE
 belast zich met alle Bankzaken, alsmede
 met aan- en verkoop van Effecten.
 Neemt gelden à deposito en in rekening-
 courant tegen rentevergoeding.

Safe-Deposit.

Open en Gesloten Bewaarneming.

Rotterdamsche Bankvereniging

Kapitaal en Reserven f 105.000.000.—
 (t. w. : kap. f 75.000.000.— en reserve f 30.000.000.—)

ROTTERDAM AMSTERDAM 'S-GRAVENHAGE

Boompjes Coolsingel Delfshaven Flevoord Schiedam Vlaardingen	Rokin Zaandam	Mauritskade Bezuidenhout Kneuterdijk Naaldwijk Rijswijk Scheveningen
--	-------------------------	--

Handelscredieten,
 Voorschotten in rekening-Courant.
 Deposito's.
 Cheque-Rekeningen met rente-vergoeding.
 Gelegenheid tot open en gesloten bewaargeving.

SAFE-DEPOSIT.

Nationale Bankvereniging

Kapitaal en Reserven f 7.200.000.—

Hoofddirectie en Centrale Administratie te Utrecht.

Alkmaar	Geldermalsen	Purmerend
Alphen a/d Rijn	Gouda	Schagen
Amersfoort	Gorinchem	Schoonhoven
Apeldoorn	Groenlo	Slidrecht
Arnhem	Groningen	Sneek
Assen	Haarlem	Stadskanaal
Barneveld	Harlingen	Terneuzen
Bodegraven	Heerenveen	Tholen
Boreulo	Helder (den)	Tiel
Boekoop	Hengelo (O.)	Uithoorn
Coevorden	Hoogeveen	Utrecht
Culemborg	Hoogerzand	Veendam
Delft	Huis	Veenendaal
Den Burg (Texel)	Katwijk	Vlissingen
Deventer	Lecuwarden	Wildervank
Doetinchem	Leiden	Woerden
Dokkum	Leeuwarden	Umaniden
Dordrecht	Meppel	Zeist
Drachten	Middelburg	Zierikzee
Ede	Nijmegen	Zutphen
Franeker	Oostburg	Wijndrecht

DISCONTEEREN EN INCASSEEREN
 WISSELS OP BINNEN- EN BUITENLAND

CENTRALE BANKVEREENIGING

Molenstraat 39 - 'S-GRAVENHAGE - Telef. H. 1481

RENTEVERGOEDING VOOR DEPOSITO'S.

Met 1 dag opzegging 2 %
 Met 3 maanden opzegging 3 %
 Met 1 jaar opzegging 4 %

Zenden op aanvraag een uitvoerig Wekel. Beursoverzicht.
 ADVIES BIJ BELEGGING.

DE BAS & Co., Bankiers

HEERENGRACHT 17 - 'S-GRAVENHAGE
 BELASTEN ZICH MET ALLE BANKZAKEN

:-: Safe-Inrichting. :-:

naar Java zijn overgekomen, zoo worden zij toch niet maar zoo onmiddellijk door de Chineesche werkgevers in dienst genomen.

Die jongelieden laten n.l. niet toe, dat op het door hen gevraagde loon wordt afgedongen, terwijl zij er op staan, dat hun een behoorlijke bejegening van de zijde der chefs wordt gewaarborgd.

Dientengevolge vlotten de onderhandelingen lang niet altijd, hetgeen de reden is dat onze voor den handel opgeleide Chineesche jongelieden zich tot heden nog hebben kunnen staande houden.

Beide groepen houden hunne werkkraft op waarde en hunne onderlinge verhouding is tot heden steeds goed gebleven.

Behalve met dezen Singapoorsche concurrent, hebben de Chineesche jongelieden op Java ook nog rekening te houden met de Britsch-Indiërs, die thans uit hun land naar ons Indië overkomen.

Zooals bekend, geniet de jeugd in Voor-Indië behoorlijk en degelijk onderwijs.

De aangekomenen hebben in hun land dikwijls belangrijke functies vervuld, doch de bezoldiging, welke zij ontvingen, was minimaal; althans in vergelijking met de loonen, welke op Java worden gegeven.

Dit werd door hen te Singapore en elders van landgenooten vernomen, met het gevolg, dat zij al heel spoedig het voorbeeld der Chineesche jongelieden volgden.

De Britsch-Indiër is, zoodra hij op Java is aangekomen, natuurlijk staatsrechtelijk een vreemdeling en als zoodanig is zijn bestaan in het geheel niet gemakkelijk.

Het verkrijgen eener sociale positie is in de werkelijkheid nog niet zulk eene eenvoudige zaak.

Het leven is er duur en als vrienden of bekenden bij aankomst in Indië geen bijstand verleenen, in afwachting dat eene betrekking veroverd wordt, dan is de aangekomene verplicht in de dure hotels te trekken en komt hij spoedig in moeilijke omstandigheden.

Ze loopen rond in de steden, gaan winkel in- en uit en trachten dan den werkgever te spreken te krijgen.

Nagenoeg alle Britsch-Indiërs kunnen zich na het genoten onderwijs behoorlijk in de Engelsche taal uitdrukken, en, aangezien de werkgever zulke krachten gebruiken kan, heeft de Britsch-Indiër natuurlijk een voorsprong boven den Chineeschen jongeman op Java.

Toch volgt nog niet altijd de indienstneming, aangezien dikwijls door de werkzoekenden geen voldoende bewijzen van bekwaamheid of geschiktheid kunnen worden overgelegd.

Met betrekking tot de loonen, zijn de toestanden in Ned.-Indië in de laatste jaren geheel gewijzigd.

Tot nog niet zoo heel lang geleden werd het bedrag van het loon bepaald door den werkgever, d. w. z. hij gaf hetgeen hij wilde missen.

Thans is dit geheel anders en vraagt de werkgever aan den werkzoeker hoeveel loon hij hebben moet. (Wordt vervolgd).

(„Pewartia Soerabaya” van 8 Dec. 1920).

LITERATUUR-OVERZICHT.

Geschriften van den Heer P. H. v. d. Kemp. †

Aangezoekt om dit overzicht aan te vangen met eene opgave der publicaties van den heer Van der Kemp, aan wiens nagedachtenis in het vorig Koloniaal Weekblad een waardeerdend woord werd gewijd, kunnen we hieraan slechts gevolg geven voor zooveel betreft de *afzonderlijke geschriften*, welke aan de vruchtbare pen van den overledene te danken zijn. Een volledige bibliographie zou stellig de ruimte dezer rubriek geheel in beslag nemen. Want talrijk zijn de artikelen (soms uitvoerige verhandelingen of monographieën), welke in den loop der jaren door den heer Van der Kemp zijn geschreven in tal van tijdschriften, waarvan we bijv. noemen: de Bijdragen van het Kon. Instituut voor de Taal-, Land- en Volkenkunde van Ned.-Indië, het Tijdschrift en de Verhandelingen van het Bataviaasch Genootschap van Kun-

TAAMS & KEYSER
 Bankastraat 10 's-Gravenhage
IN EFFECTEN.
 Speciale afdeling Incourante Fondsen.
 Cultures - Industrie - Handel.
 Ons blad wordt op aanvraag geregeld toegezonden.
 COUPONS. REK.-COURANT.

sten en Wetenschappen, de Tijdspiegel, de Economist, het Koloniaal Tijdschrift en het Tijdschrift voor Nijverheid en Landbouw in Ned.-Indië.

We bepalen ons dus tot eene vermelding der *afzonderlijke verschenen boeken* (in chronologische volgorde).

De leer der administratie van staats-financiën, eene leidende op de administratie der geldmiddelen van Ned.-Indië. Leiden—Semarang, 1878.

De administratie der geldmiddelen van Neerlandsch-Indië. Amsterdam—Semarang, 1881—'82, 4 din.

Billiton-opstellen. Batavia, 1886.

De ordonnantie op het recht van successie en overgang van Ned.-Indië. Batavia, 1887.

Resumé van gewestelijke rapporten over de kunstnijverheid in Ned.-Indië. Batavia, 1889.

Bijdragen tot de wordingsgeschiedenis van het Reglement op de Particuliere Landerijen bewesten de Tji-manoeek. Batavia, 1889.

De voorschriften op het Europeesch lager onderwijs in Ned.-Indië verzameld en toegelicht. Batavia, 1890.

De quarantaine- en epidemie-voorschriften in Ned.-Indië toegelicht uit de officieele bescheiden. Batavia, 1892. Vervolg 1908.

Het weduwen- en weezenfonds van 's Lands Europeesche ambtenaren in Ned.-Indië. Batavia, 1893, 3 din.

Handboek tot de kennis van 's Lands zoutmiddel in Ned.-Indië. Een economisch-historische studie. Batavia—'s-Gravenhage, 1894.

Van kasboekhouding. Eene nalezing over de Miljoenenstudie van den heer G. Roessingh van Iterson. 's-Gravenhage, 1898.

De teruggave der Oost-Indische koloniën, 1814—1816. 's-Gravenhage, 1910.

Oost-Indië's herstel in 1816. 's-Gravenhage, 1911.

Het Nederlandsch-Indisch Bestuur in 1817, tot het vertrek der Engelschen. 's-Gravenhage, 1913.

Het Nederlandsch-Indisch Bestuur in het midden van 1817. 's-Gravenhage, 1915.

Java's landelijk stelsel 1817—1819. 's-Gravenhage, 1916.

Het Nederlandsch-Indisch Bestuur van 1817 op 1818 over de Molukken, Sumatra, Banka, Billiton en de Lampongs. 's-Gravenhage, 1917.

Oost-Indië's inwendig Bestuur van 1817 op 1818. 's-Gravenhage, 1918.

Oost-Indië's geldmiddelen, Japansche en Chineesche handelen van 1817 op 1818. 's-Gravenhage, 1919.

Sumatra in 1818. 's-Gravenhage, 1920.

Theosophisch Maandblad voor Ned.-Indië.

In No. 12 van den 19en jaarg. beschrijft W. Elderenbosch „Toestanden in de Inlandsche gevangenis te Modjokerto”. Schr. had evengoed den titel kunnen kiezen „Schandelijke toestanden”, want dien indruk krijgt men reeds bij het lezen van den aanhef: „Toen ik mijn eerste ronde deed als cipier van den gevangenis te Modjokerto, schrok ik letterlijk van hetgeen ik te zien kreeg: een troep ellendige, vermagerde menschen, sommigen geheel naakt, anderen half gekleed, de meesten in lommen in plaats van in kleeren. Op den grond in het kantoor vond ik een hoop gescheurde en gehavene kleedingstukken; dat was de geheele garderobe der gevangenen, niets ter verwisseling, terwijl deze oude rommel gewasschen werd. In kamers, bestemd voor hoogstens drie menschen, had men er tien ondergebracht. Ik zeg kamers, beter had ik kunnen zeggen hokken, want kamers kon men die kille, donkere, vochtige ruimten niet noemen. Is 't wonder, dat 'k in drie maanden tijd 13 dooden moest laten begraven, die in hun cel gestorven waren?”

Het is uit de redactie van het beschaamd artikel niet op te maken, of de schr. de tegenwoordige toestanden in ge- noemde gevangenis weergeeft, of thans eerst tot publicatie overging van wat vroeger kon gebeuren.

Algemeen Landbouwweekblad voor Ned.-Indië.

No. 34 bevat de volgende, oorspronkelijke bijdragen: Meer vrijheid voor den Contractant, door Dr. R. Broersma. — Een veld en dessa VIII (Motto: Men rapporteert niet graag over mislukkingen van het gewas en over voedselschaarste), door Dessaman. — Rubbersynthese. Rubber-surrrogaten, door Rubber-regeneratie, door H. Z. — In de rubrieken cultuur- en landbouwberichten uit andere bladen o.m.: Beter en niger warmtegebruik, door v. O. — Ampas als grondstof voor de papierfabricage in Australië. — De economische toestand van de Maleische Staten gedurende 1920. — Vlugschrift van het Deli-Proefstation (over tabak). — Rede van ir. W. Spoon over veranderingen in Latex en rubber door het overgaan tot het om den anderen dag tappen. — Cacaobeacht 1920 (vervolg).

1) Dit werk en de volgende, vormen de zgn. „Nijhoff-reeks” en zijn bewerkt naar oorspronkelijke stukken in het Alg. Rijksarchief.

VAN DER HAM & SMITTENAAR

Fred. Hendrikplein 37 - 'S-GRAVENHAGE - Tel. Schey. 2607

Effecten, Coupons, Deposito's,
 Beleeningen, Prolongatiën, Handelscredieten
 Incasso's en Rekening-Courant.

Bank-Associatie
 Wertheim & Gompertz 1834 en Gredietvereniging 1853.
ALLE BANKZAKEN.
 Kapitaal en Reserves f 11.500.000.— Twintig Kantoren

HET ASSURANTIEHUIS — KEIZERSGRACHT 213 — AMSTERDAM
 TELEF. N. 9569, 1498 en Centr. 52 en 2145
 Combinatie van Nederlandsche Verzekering Maatschappijen. - Kapitaal f 10.000.000.-
VERZEKERING tegen TRANSPORT-, BRAND- en INBRAAKSCHADEN
 Directie: F. A. SOREL.

Indië. Geïllustreerd Weekblad.
 Maand van afl. 51: Toradja's XIV (raadsels, vervolg), X. (met plaat: Een Berg-Toradja in werkkleding). — Het stamwezen in Oost-Indië. IX. De praktijk van het rechaat, door C. Lekkerkerker. (Hiermede besluit schr. reerijke artikelenreeks over een interessant hoofdstuk Indische volkenkunde). — Herinneringen aan Kangean (volg.), door C. O. van der Plas. — De levensgeschiedenis Titodrono (vervolg). — Verder in deze afl. mooie afingen met betrekking op Bali.

De Indische Mercur.
 Maand van No. 12: Debat over de voordracht van den van Vuuren over: Het natuurwetenschappelijk onk in Ned.-Indië in verband met de nijverheid en den w. — „Kromoblanda”, door H. F. Tillemans (deel III), en door Prof. Dr. J. J. van Loghem. — Tabak- en cultuur in Deli. — Kultuurberichten (De rijksteogst Java en Madoera in 1920. Enz.). — Kleine mededeelin- — Rechts- en belastingwezen. (Burgerlijke stand voor —). — Financiële berichten en verslagen, benevens en van het Kol. Instituut (Afd. Handelsmuseum) uit literatuur-opgave over koffie, rubber, suiker, tabak, en kina.

Bibliotheekleven.
 De jongste afl. publiceert Prof. Dr. J. H. F. Kohlbrugge verhanden over een door hem vervaardigde „Systema- kaart-catalogus voor de Volkenkunde aan het Eth- Instituut te Utrecht”. Het was ongetwijfeld een gedachte van Prof. K., om daardoor meer bekendheid aan een door hem ontworpen systeem van idee- netwelk in de praktijk hoogstbelangrijke diensten kan (en reeds in kleiner kring bewezen heeft) aan de van der ethnologie. Van de hoeveelheid van het zige materiaal krijgt men een idee, als Prof. K. zegt, in kaartcatalogus thans ongeveer 10 maal zoo groot de beide catalogi over folklore der Koninklijke Bi- teek te 's-Gravenhage. Op iedere kaart (het aantal zal de 100.000 bereiken) staat aangegeven in welke van de betreffende titel voorkomt; bovendien is op kaart vermeld of het daarop genoemde boek in eene landsche openbare bibliotheek aanwezig is, en zoo ja, welke.
 Deze enkele woorden vestigen we de aandacht op den tigen, moeievollen arbeid van Prof. Kohlbrugge, in lang der bestudeering der volkenkunde in den ruim- van het woord.

Een plaatwerk over Bali.
 Afsatgegaan door een Inleiding van Dr. Karl With en mededeelingen over land en volk van Bali door Dr. Krause, verscheen (in boekvorm met 4^e formaat) een van 168 platen, welke een denkbeeld geven van dat eiland en zijne bewoners. Deze reeks zeer fraaie zal nog gevolgd worden door een tweede, welke bij- heden zullen te zien geven over de tempels, feesten, der Baliërs.
 Titel dezer uitgave luidt volledig: Bali. Erster Teil: und Volk. Zweiter Teil: Tänze, Tempel, Feste. Ver- Gregor Krause. Insel Bali. I. Band. [Schriften-Serie Kunst und Leben Asiens. Herausgegeben von Karl Band II u. III. Insel Bali]. Hagen i. W., Folkwang-

Ned.-Indisch Rubbertijdschrift.
 den inhoud van het 15 Febr.-Nr.: Herinneringen van -planter. — Assistentenregeling (Een huitenlandsch —). — Een paar oculatie-methoden bij Hevea. — Het tentoonstellingen. — De toestand van de rubber- in Cochinchina. — Engeland's rubber-exporthandel. -pansche rubberondernemingen in Oost-Azië. — De -gging van Sumatra. Enz.
 Hetzelfde Nr. lezen we, dat een werk is verschenen elingen van het Eerste Ned.-Ind. Natuurwetenschap- „Congres”, gehouden te Batavia van 3—6 Oct. 1919. Het is een lijk boekwerk, dat een schat van gegevens bevat ooraanstaande wetenschappelijke personen in Indië en denkbeeld geeft van het enorme terrein, dat onze Ar- hiedt voor dergelijke interessante onderzoekingen.
 zal ons benieuwen of deze uitgave verkrijgbaar zal en gesteld in Holland; ook de Verhandelingen van het Congres voor Taal-, Land- en Volkenkunde van Java, reens in 1919 is gehouden en eveneens heel veel waardig moet bevatten, zijn in boekvorm verschenen, ook naar deze publicatie ziet men hier te lande ver- uit. O, die Indische boekhandel!

Uit Zendingsperiodieken.
 we Missiën in Oost en West. 4e Jaarg., Een aanslag op de vrijheid der Katholieke Kerk (wei-

gering der Regeering vestiging pastoor te Amboina), door Dr. J. Smit. Met Naschrift van M. J. D. Claessens. — Apos- tolich Vicariaat van Ned.-Borneo, door P. Eugenius van Disseldorp. — Missie-arbeid in de Minahassa. — Mgr. Petrus C. Noijen, Apostolisch Vicaris der Kleine Soenda-eilanden, door F. Heines. — Plechtige uitvaart van Mgr. P. Noijen. — Inlandsche geestelijkheid, door P. Tissot van Patot.
 De Katholieke Missiën. Maart 1921. Bij den dood van Mgr. P. Noijen (met portret). — Java, het land der vulkanen. Bij de uitbarsting van den Merapi (met ill.).
 Annalen van het Missiehuis te Tilburg. 1 April 1921. Het uitstervend volk op Nieuw-Guinea (korte mededeeling).
 St. Claverbond. Maart 1921. Uit de Java-Missie, door J. Schots. — Bezoek van den Gouverneur-Generaal aan de R. K. Kweekschool van Woloan, door J. van Driel. — Iets over Javaansche namen, door D. Moehlontong.

Het Landbouwonderwijs in Ned.-Indië.
 Als uitgave van het Departement van Landbouw, Nijver- heid en Handel verscheen (bij Ruygrok en Co.) te Batavia, een boekje, getiteld: Het landbouwonderwijs in Ned.-Indië, door T. J. Lekkerkerker, Inspecteur van het landbouwonder- wijs. De schr. laat voorafgaan een beknopt geschiedkundig overzicht van hetgeen reeds in Indië is tot stand gebracht op dit gebied, bespreekt de resultaten, gaat vervolgens na aan welke eischen het landbouwonderwijs moet voldoen en geeft — ten slotte — een schema van een organisatie, waarop in de komende jaren met vaste handen zal kunnen worden aangestuurd. Dat tot nu toe aan de richting en de resul- taten van dat landbouwonderwijs wel wat ontbrak, wordt ook in een Voorwoord van den Directeur van het Landbouw- departement, den hr. J. Sibinga Mulder, gezegd; hij acht thans den tijd gekomen om „met beleid het roer om te zetten”.

Ten besluite eene opgave van titels:

- Salat Djaran [Gouvernementsrijstbedrijf], door K. van der Veer (met ill.). De middelbare Landbouwschool te Buiten- zorg (met ill.). (Orgaan der Vereniging Indië Weerbaar, 1921, No. 1).
- Het bezoldigingsvraagstuk en de niveleeringsvoorstellen. — Inlandsche rechtskundigen in Nederland, door P. J. G. — De agrarische quaestie in de Minahassa, door Dr. Ratu Langie (De Taak, 15 Jan. '21).
- Het rapport-Ziesel. — Indrukken bij het huwelijk van Dr. Hoesein Djajadiningrat en R. A. Partini, door J. Kats. (De Taak, 1 Febr. '21).
- Bestuurshervorming in Indië, door Th. J. G. L. — Eth- nographische causerieën (vervolg), door Th. O. B. Günther. (Indologenblad, 24 Maart '21).
- De hervorming der Indische staatsinrichting, door W. de Cock Buning. (De Opbouw, Jan. '21).
- De werkkring van den dierenarts in Ned.-Indië, door Dr. H. 't Hoen. (Tijdschrift voor Diergeneeskunde, D1, 48, bl. 13).
- Bestrijding van besmettelijke ziekten in Ned.-Indië, door J. Kok. (Tijdschrift als voren, bl. 138).
- De toepassing van credietverband, door J. H. Boeke. — De Afdelingsbanken in den Volksraad, door J. H. Boeke. (Blaadje van de Centrale Kas, 1921, No. 1).
- Overzicht van de Inlandsche en Maleisch-Chineesche pers. No. 6, 1921. Bureau voor de Volkslectuur en aanverwante aangelegenheden. Afd. Pers. (Weltevreden, Drukkerij Volks- lectuur).
- Kromoblanda, door H. C. A. Poulton (bespreking van H. F. Tillemans deel III). (Onze Zelfstandigheid, 15 Maart '21).
- Spraakkunst en taalgeen van het Maleisch, door J. Kats. Deel II. Met medewerking van Morah Soetan. (Weltevreden, Visser en Co.).
- Onze Indische cultures in 1920 en hare vooruitzichten voor 1921. II. Rubber, door Th. o. d. C. (In- en Uitvoer, 23 Maart '21).
- Verslag der Staatsspoor- en Tramwegen in Ned.-Indië over het jaar 1918. Deel I. (Weltevreden, Landsdrukkerij).
- Overzicht van de geoogste uitgestrektheden der voornaam- ste Inlandsche landbouwgewassen op Java en Madoera in 1920 en de tweede schatting van den sawahpadi-oogst. (Korte Berichten, 17 Febr. '21).
- Een bezoek aan het machinale rijstbedrijf te Selatdjaran bij Palembang, door ir. W. A. van der Meulen. — Werving van ingenieurs voor den Indischen Staatsdienst. (Water- staatsingenieur, Jan. '21).

**NEDERLANDSCHE
 HANDEL = MAATSCHAPPIJ**
 Gestort Kapitaal f 80,000,000.-
 Statutaire Reserve - 17,353,284.-
 Buitengewone Reserve - 22,660,000.-
 Hoofdkantoor: AMSTERDAM.
 Agentschappen te ROTTERDAM en 's-GRAVENHAGE.
 Vestigingen in Nederlandsch-Indië,
 Straits-Settlements, Britsch-Indië, China en Japan.
 In- en Verkoop van Wissels en Telegrafische Trans-
 ferten. — Incasseeringen en Financieringen. — Schrifte-
 lijke of Telegrafische Credieten. — Reiscredietbrieven. —
 Deposito's. — Rekeningen-Courant. — Administratie van
 Effecten en alle andere Bankzaken.

Algemeen Assurantiëkantoor DE BAS
 Fluweelen Burgwal 6 - DEN HAAG - Telefoon H. 4659
 Bezorgt U elke gewenschte verzekering
 op de billijkste conditiën.

Handel- en Cultuur-Maatschappij
 Gevestigd te AMSTERDAM, Prins Hendrikkade 79. 21A
 Telefoon 49 Noord, Telegram-adres: Amesz, Amsterdam.
 IMPORT van alle Nederlandsch-Indische producten.
 Neemt op zeer billijke conditiën vertegenwoordigingen aan
 van in Nederlandsch-Indië gevestigde firma's.
 Belast zich met den verkoop van — en geeft voorschot op
 producten als: Tabak, Koffie, Rijst, Oliehoudende Ge-
 wassen, speciaal Copra, Sesame Zaad, Grondnoten, enz.
 EXPORTEURS van alle voorkomende artikelen zooals:
 Textiel-, Papier-, IJzer- en Staalwaren, Sundries,
 Levensmiddelen, enz.
 BANKIERS: Nederlandsche Handel-Maatschappij.

**Collectieve Ziekte-
 Verzekering**
 is de aangewezen Maatschappij.
 de 228
**Centrale-
 Onderlinge**
 Ziekenkas onder Administratie der Z. H. V.
 Pletterijkade 50 's-Gravenhage

NEDERLANDSCH INDISCHE HANDELSBANK
 AMSTERDAM BATAVIA 's-GRAVENHAGE
 Ampenan, Bandoeng, Bombay, Calcutta,
 Cheribon, Gorontalo, Hongkong, Kobe, Makas-
 sar, Medan, Menado, Palembang, Pekalongan,
 Probolinggo, Semarang, Shang hai, Singapore,
 Soerabaya, Tegal, Tjilatjap, Weltevreden. .
 Kapitaal f 55.000.000.- Reserven f 43.000.000.-

**Commanditaire Bankvereniging
 VISSER & Co.,**
 Voordeinde 167 DEN HAAG Tel. H. 6831
 Verricht alle Bankzaken
 Hypotheken Assurantiën Spaarkassen

POSTCHEQUE & GIRODIENS
 Als een rekeninghouder iets te betalen
 heeft aan een niet-rekeninghouder, doet
 hij dat per postcheque, hij spore dan
 meteen zijn crediteur aan rekeninghouder
 te worden door er hem op te wijzen, dat
 betaling door middel van giro voor beide
 partijen gemakkelijker en veiliger is.
 NEEMT DUS EENE POSTREKENING.

DE ALGEMEENE SPAARVERZEKERING

ANNA VAN SAXENPLEIN 3
's-GRAVENHAGE

Opggericht

... 1907 ...

Coöperatief Spaarsysteem

Alléén in 1919

werd ingeschreven voor
Drie Millioen Gulden

VRAAGT GRATIS BROCHURE! 199

UTRECHTSCHER BANKVEREENIGING

OPGERICHT 1873.

Kromme Nieuwe Gracht 20

UTRECHT

Behandelt alle Bankzaken.

Verhuurt loketten in hare Brand- en
Inbraakvrije bewaarkluis.

De Directeuren: ANTON M. DE LEROU
W. RIJKSEN Gzn. 211

= HAARLEMSCHER = BANKVEREENIGING

HAARLEM, LEIDEN, AALSMEER
BEVERWIJK, BLOEMENDAAL
EDAM, HILLEGOM, HOOFD-
DORP, LISSE, PURMEREND
IJMUIDEN, ZANDVOORT.....

KAPITAAL EN RESERVE ca f 5.000.000.—

MARX & Co.'s BANK

ROTTERDAM: 's-GRAVENHAGE:
Zuidblaak 56. Kneuterdijk 13.

Belast zich met **incasseeringen** op het Binnenland
en Buitenland.

Koopt en verstrekt **wissels en cheques** op het
Buitenland.

Verstrekt **handelscredieten** tegen zakelijk onderpand.
Bezorgt telegrafische **uitbetalingen**.

Belast zich met de uitvoering van **Effecten-orders**.
Verhuurt aan hare clientèle **Safe-loketten**.

Neemt gelden **à deposito** tot wekelijks te annon-
ceeren rente. 39

Adverteeren doet verkoopen.

Instituut W. G. TAANMAN

de Perponcherstraat 101—103 's-Gravenhage

Afd. A. Opleiding voor eindexamen H. B. S. 5-j. c. Inst.
voor de Marine, Milit. Acad., Cand. O.-I. amb.
Afd. B. Opleiding voor Cadettensch., Zeevaartsch., Middelb.
Kol. Landbouwsch., Machinistensch., enz.
Afd. C. Lager Onderwijs voor Leerl. van af 6 jaar.
Opl. 1ste kl. Gymn. en H. B. S. 199

De autonomie van Indië, door Mr. A. B. Cohen Stuart.
(Ind. Genootschap. Verg. van 28 Jan. '21).

Japanners en Hollanders, door P. A. van de Stadt. (Ind.
Genootschap. Verg. van 25 Febr. '21).

Les poids, mesures et monnaies des mers du sud aux
XVI en XVIIe siècles, par G. Ferrand (suite). (Journal Asia-
tique, Oct.—Dec. 1920).

Suriname.

Aan het Voorloopig Verslag van de Eerste Kam-
er over de begroting van Suriname voor 1921
ontleenen wij het volgende:

In het algemeen werd het beeld, dat deze kolo-
niale begroting aanbiedt, weinig opwekkend ge-
noemd.

Eenige leden, die den toestand van Suriname niet
vooruitgaand achten, wezen er op, dat de begroo-
ting niet de sporen draagt van een streven naar ont-
wikkeling en bevordering van den opbloei der
kolonie.

Zij verklaarden zich teleurgesteld door de Memo-
rie van Antwoord op het Voorloopig Verslag der
Commissie van Rapporteurs uit de Tweede Kamer.
Plannen tot verbetering der toestanden worden wel
voorgesteld, maar niet uitgevoerd en de verwaar-
loozing dezer reeds zoo achterlijke kolonie blijft
voortduren. Het staken der Amerikaanse bauxiet-
exploitatie, de mislukking van den rijsttoogst, de
geringe vooruitzichten in den grooten landbouw,
als thans gedreven, enz., zijn voldoende om dit aan
te toonen. (Om wat aan te toonen?) Om al deze
redenen meenden de leden, hier aan het woord,
dat het krachtig ter hand nemen van maatregelen
tot verbetering van den toestand noodzakelijk is.
Zij wezen er op, dat verschillende van die maat-
regelen reeds sedert lang zijn aanbevolen.

Verschillende zeer belangrijke artikelen in de
West-Indische Gids en elders zijn verschenen van
de hand van den heer Tj. Pyttersen, die wel dege-
lijk „Nieuwe wegen” aanwees om op rationeele
wijze deze kolonie op te heffen uit haar steeds to-
nemend verval. Wat is, zoo werd door vele leden
gevraagd, het oordeel der Regeering over het denk-
beeld om het zwaartepunt in het landbouwbedrijf
te verleggen naar meer machinale bereiding van
den bodem, vooral op de vruchtbare en gunstig ge-
legen lichte gronden, waarvoor een proef-cultuur-
tuin behoort te worden aangelegd. Verder over het
door den heer Pyttersen omschreven rijstbedrijf op
grote schaal tusschen de Nickerie- en de Coppe-
name-rivier en over een onderzoek naar de aanwe-
zige waterkrachten. Zou de minister voor een en
ander de noodige gelden beschikbaar wenschen te
stellen, onder leiding van een departement van op-
bouw?

De behoefte aan een behoorlijk net van landwe-
gen wordt thans algemeen gevoeld en erkend. Met
instemming had men kennis genomen van het we-
genplan van den minister, dat bij uitvoering niet
alleen nieuwe streken zoude kunnen openen, doch
tevens dienstbaar worden gemaakt aan de water-
loozing en de hygiëne en op ruime schaal werk
zoude verschaffen aan de werkkrachten, volgens de
voorstellen van het Surinaamsche Studie-Syndicaat
aan te voeren.

Ware het niet wenschelijk, ja noodzakelijk te
noemen, zoo vroeg men, over de volgorde van den
aanleg der nieuwe wegen en over de verschillende
voorstellen, boven vermeld, het oordeel in te win-
nen der Koloniale Staten, die daarvoor deze com-
missie van bevoegden zouden kunnen vormen.

De houding van den waarnemenden gouverneur
in zake de Rorak-bauxiet-concessie kon de instem-
ming van sommige leden niet verwerven. Verder
werd gevraagd of het niet noodig en mogelijk is,
maatregelen te treffen tot steun van de vele werk-
loozen, gevormd door de tijdelijke staking der Ame-

J. M. van KEMPEN & ZONEN
Kon. Ned. Fabriek van Gouden en Zilveren Werken.
VOORSCHOTEN.

FILIALEN te Weltevreden, Rijswijk 17; 198
's-Gravenhage, Plaats 2; Rotterdam, Hoofdsteeg 26;
Utrecht, Cheetstraat 32; Middelburg, Lange Delft 138.

HOEKER & Z

Uitsluitend adres Heerengracht 435—436

Goud - Zilver
Paarlen - Brillanten

AMSTERDAM 192 Telefoon 309 No

rikaansche bauxietondernemingen te Moengo.
Is over de kans van het vinden van ontgin-
ijzererts in Suriname reeds iets naders be-
geworden?

Voor de irrigatie dient thans met ernst in-
die en ter hand genomen te worden, te meer na-
den opzichter Terlaak eene geschikte kracht
worden gevonden.

De omstandigheid dat er zoo geringe invloed
goede uitgaat van het zelfbestuur, door het re-
gingsreglement aan Suriname en Curaçao op gro-
schaal toegekend, werd door eenige leden ter sprake
gebracht.

De oorzaak van den onbevredigenden toestand
van Suriname ligt niet bij personen of in bestu-
stelsels, maar in het feit, dat een uiterst geringe
volking verspreid woont over een groot oppervlakte
waarvan de verschillende deelen nog niet eens
makkelijk toegankelijk zijn, waardoor de kosten
voor bestuur, voor verkeer, voor rechtspraak
per inwoner onevenredig hoog zijn en in wan-
houding staan tot den welstand van een groot
der bevolking.

Er is, volgens de leden hier aan het woord,
derdaad weinig grond om verbetering te verwan-
geden. Als alles voortgaat zooals het tot nu toe
geval was — ook als men zich hoedt voor fin-
cieele fouten als in het verleden werden begaan
zullen de bestuurskosten blijven toenemen
verhouding tot de stijging van de economische
draagkracht der bevolking. Het eenige middel,
den ongunstigen toestand kan veranderen, is
buitengewone sterke toeneming der productie,
eigenlijk alleen kan worden verwacht van buit-
gewoon sterke toeneming der bevolking.

Deze grondgedachte van de politiek van den
getreden gouverneur achten voornoemde leden
geheel juist en zij waren van gevoelen, dat wil Sur-
riname niet tot in lengte van dagen voor Nederland
een financieele last blijven, men naar verwezen-
king van diens denkbeelden zal moeten streven
niet door ondoordachten aanvoer van immigra-
ten, voor wie geen werk is — wat hij ook
bedoelde — maar door opwekking en aanmo-
diging tot het beleggen van nieuw kapitaal
Surinaamsche ondernemingen (hoofdzakelijk land-
bouwondernemingen), zoo noodig door het ver-
lenen van faciliteiten aan die kapitalen. Van gouver-
nements-ondernemingen verwachtten deze leden
geen heil. De daarvoor noodige kapitalen zijn
groot, de handelsgeest ontbreekt daarvoor te
bij het gouvernement, de uitkomsten zijn te
vallig, dan dat aan die kansen de Nederlandsche
belastingbetaler zoude mogen worden blootgesteld
maar dat wil niet zeggen, dat het gouvernement
zich geheel moet onthouden.

De overlegging werd gevraagd van alle stuk-
betreffende de verschillende grenskwestiën van
Suriname.

De ontwakende zelfbewustheid der bevolking
benevens het ontstaan van stroomingen, mind-
gunstig gestemd voor het Nederlandsche gene-
doen de hoop uitspreken, dat verbetering van het
kiesstelsel, door uitbreiding van de bevoegdhe-
en vermeerdering van den invloed der Koloniale
Staten op het bestuur van land en volk, eene
doende herziening van het Regeeringsreglement
daaraan zal tegemoetkomen.

In het avondblad van *De Telegraaf* van 26 Maart
begint de heer Pénard een artikelenreeks onder het
hoofd „Onze West”. Wij willen ons het genoegen
niet ontzeggen daaruit een brokstuk te knippen.
„In den laatsten tijd steken de voorstanders van
den verkoop onzer West-Indische koloniën den
het hoofd op. Zij wijzen ons op den gedurende den
oorlog zoo enorm gegroeiden schuldenlast van het
Moederland, op het jaarlijksche deficit der West-

HESSELS & MAK

Valeriusstraat 44 - DEN HAAG - Tel. H. 3730

1ste klas Fabrikaten Confectieschoeisel
Nuis 1ste rang voor Luxe-
en Orthopaedisch Schoeisel naar maat

Protectie van voornaamste H. H. Medici hier te lande

435-4
Credietbrieven.
Telegrafische
Uitbetalingen.

Hollandsche Bank voor West-Indië
Heerengracht 252 **AMSTERDAM** Telefoon N. 3290
CURAÇAO **CARACAS**
VENEZUELA
Belast zich met alle Bankzaken op West-Indië,
Venezuela, Columbia en Midden-Amerika.

Incasseeingen.
Handelsinformaties.
Rembours- en
Document.-Credieten.

AUG. SAVELKOUL - AMSTERDAM
SINGEL, HOEK HEILIGENWEG 30
Batavia - Semarang - Soerabaya - Bandoeng
HEERENKLEEDING NAAR MAAT
Indische Uitrustingen
Vraagt geïllustreerden Catalogus.

...sche begrooting, dat Nederland bij moet pas-
... en meenen als handige kooplieden, dat het nu
... goede tijd is, om met de „opruiming wegens
... gebrek” van dat deel onzer bezittingen te be-
...
... kunnen het toch niet alleen af, zeggen zij,
... we verdienen niets meer aan de West!
... den het nog noodig ware, zou dit verkoop-
... weder een bewijs zijn van het feit, hoe de oude
... nale exploitatie-idee nog leeft in het hart van
... Nederland. Zij zien in land en volk onzer
... niets meer dan de zooveel mogelijk uit te
... objecten voor winstbejag. Levert een deel
... dat bezit geen spoedig uitzicht meer op winst.
... leert de koopmanspractijk hun, dat die on-
... leelijke filiaal van het groote magazijn van ko-
... nale waren, dat in hun oogen Nederland is, zoo
... mogelijk van de hand wordt gedaan.
... dank zijn er ook nog velen in ons land, die
... ipen, dat een koloniale mogendheid als Neder-
... in haar handelingen ten opzichte harer over-
... che gebiedsdeelen gedreven moet worden door
... egredenen van hooger orde, dan die welke den
... elaar in koloniale waren kunnen brengen tot
... gedeeltelijken uitverkoop wegens plaatsgebrek.
... dat zijn degenen die begrijpen, dat de band,
... Nederland met zijne koloniën verbindt, ge-
... is: *for better and worse*, zoodat wij niet gerech-
... zijn dien band willekeurig te verbreken, wan-
... voor een deel onzer koloniën een slechte tijd
... ant aangebroken. Vooral niet, wanneer die
... te toestanden het gevolg zijn van onze natio-
... zuinigheid, welke ons steeds heeft weerhouden
... Indië op krachtige wijze op te richten, toen
... door onze bestuursfouten chronisch noodlijdend
... geworden.”
... de heeren inzenders in *Het Vaderland* mogen
... bovenstaande met aandacht lezen.

windspeling ter plaatse is ontstaan, de huizen in
de buurt luchtiger zijn geworden en..... de muskiet-
tenlast veel verminderd is.
De Mahonieboomen in de Heerenstraat zijn den
laatststen tijd ook flink hoog opgesnoeid, wat even-
eens een goed effect heeft gehad op de muskieten-
plaag, welke in die buurt bijzonder erg is.
Een en ander is een aanwijzing, dat ieder in zijn
kring practisch kan bijdragen tot muskietenbe-
strijding door dicht geboomte op te snoeien of ge-
heel weg te kappen.

Onder het hoofd „Bevatten de Guyana's exploita-
bele petroleumbronnen?”, lezen wij in „De West”
van 1 Maart:

„De meeste geologen nemen tot dusverre aan,
dat de bodemformatie der Guyana's de aanwezig-
heid van petroleumbronnen uitsluit, althans geen
petroleum daar voorkomt in hoeveelheden voor loo-
nende exploitatie.

In dit verband trekt het volgend bericht in De-
marara Argosy van 24 Februari j.l. zeer de aan-
dacht:

„De Daily Argosy is van bevoegde zijde inge-
licht, dat de heer D. Elliott Alves, president van de
„British Controlled Oil-fields Ltd.”, in Maart of
April een bezoek zal brengen aan Britsch Guyana,
om zich op de hoogte te stellen van plaatselijke toe-
standen.

De maatschappij, waarvan de heer Alves presi-
dent is, heeft groote petroleumbelangen in Trini-
dad en verder Zuid Amerika. De heer Basil Ma-
rorria, welbekend geoloog, heeft onlangs een uit-
gebreid onderzoek voor de maatschappij ingesteld
in de kolonie en vermoedelijk zijn rapport uitge-
bracht. De inhoud van dit rapport is niet bekend,
doch de aankondiging van het bezoek van den heer
Alves, geeft goeden grond voor het vermoeden, dat
exploitabele petroleumbronnen zijn aangetroffen.
Wordt dit bevestigd, dan is dit een zaak van het
grootste belang.”

Curaçao.

Rumor in casa.
III.

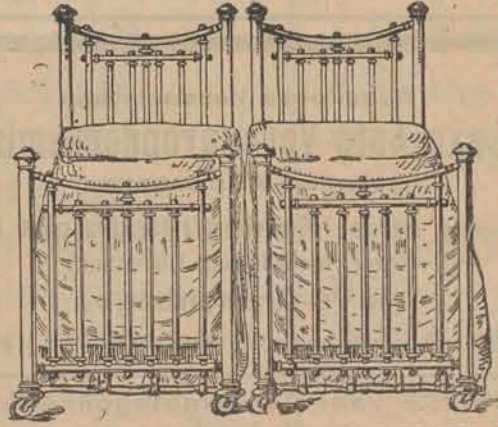
De verbijsterende mededeeling van de *Amigoe*,
waarover wij schreven, blijkt waar te zijn. Althans
Voz di Pueblo citeert uit de stukken der begrooting
voor 1920, dat in het voorafgegane jaar aan den
directeur van openbare werken en aan den mili-
tair apotheker gratificaties zijn gegeven, „gelijk-
staande aan het bedrag van..... aanslag in de Bui-
tengewone Inkomstenbelasting.” Wij vinden dit te
vreemd, nu de bedragen betrekkelijk zoo gering
zijn, resp. f 40.— en f 80.—. De inlichtingen, van
den Gouverneur gevraagd, roepen steeds dringen-
der om antwoord. Noch het systeem-Idenburg-
Nuyens, noch het systeem-de Graaf en eigenlijk
ook niet het systeem-Helfrich is ons in deze duide-
lijk.

Voz di Pueblo van 16 Februari heeft een interes-
sant hoofdartikel, waarin het blad zijne „conclu-
sies” trekt. Daarin wordt gevraagd, of de Minister
van Koloniën bevoegd is eene uitlegging te geven
van eene koloniale verordening. De *Amigoe* sprak
hier van authentieke interpretatie. Wij zijn met
Voz van oordeel, dat de Minister daartoe niet be-
voegd is. Voor de uitlegging der wettelijke bepalin-
gen zijn de organen aangewezen, die daartoe in het
leven geroepen zijn. Iets anders is naar onze be-
scheiden meening, dat de Gouverneur volgens het
Br. zijne waardigheid uitoefent „met stipte inacht-
neming van 's Konings bevelen.” Wij zien in deze
heele zaak geen *bevel der Koningin*, zoodat ons het
verloop door den administrateur van financiën is

WISBRUN & LIFFMANN.
Veenestraat 35-37 - Tol. 2503. - Den Haag.
DAMES MODEARTIKELLEN.
ZIJDEN STOFFEN, FLUWELLEN, KANTSTOFFEN.
ALLE SOORTEN GARNEERINGEN, ENZ.
BALARTIKELLEN.

MAISON H. SIMONS
Mantel- en Costuummagazijnen 159
HEULSTRAAT 13 naast „Boeatan”
en **NOORDEINDE 17a.**
zijn steeds voorzien van het
NIEUWSTE op het gebied van
DAMESKLEEDING
Goede pasvormen. Solide Stoffen. Billijke prijzen.

W. J. M. SIMONIS
voorheen Firma Th. A. A. SIMONIS.
GROENMARKT 34, over de Prinssestraat.
TELEFOON H. 2120 DEN HAAG

Specialiteit in BEDDEN
Groote keuze vanaf het beste tot het
eenvoudigste.
Magazijn geopend van 8¹/₂—12¹/₂ en van 2—7 uur

Piano's
en vleugels
DUCANOLA
NON PLUS ULTRA
F. A. C. F. VAN DER DOES
LANGE HOUTSTRAAT 9
DEN HAAG
BREDA-MAASTRICHT
Vraagt
catalogus

JAVA-CHINA-JAPAN LIJN
Eigen kantoren der Maatschappij te AMSTERDAM, HONG-
KONG, SOERABAIA, KOBE en SAN FRANCISCO.
Geregeld stoomvaartdiensten tusschen
Nederlandsch Indië, China en Japan.
JAVA-PACIFIC LIJN
(Onder Directie der Java-China-Japan Lijn).
Maandelijksche dienst tusschen Ned.-Indië
en San Francisco.

... de *N. R. Ct.* van 19 Maart, Avondblad D, het
bericht:
... blacklock van de Liverpoolische School voor
... ische geneeskunde wijst in de *Lancet* op de
... zakelijkheid om bij de bestudeering van het
... gen-verdelingsvraagstuk rekening te houden
... het feit, dat verschillende soorten der malaria-
... gen niet in poelen en plassen, maar in struik-
... en in boomen tot op 10 meter hoogte van
... grond broeden. Meestal geldt het hier holten
... en in de boomen, welke water bevatten, maar
... heeft hij ook meermalen broedplaatsen op bo-
... gevonden, welke zooda niet gaaf waren, dan
... weinig of geen geschikte uithollingen en boch-
... vertoonden.
... zehle „boombroeders” zijn in Amerika de An-
... barberi Cog, in Europa de Anopheles plum-
... Steph, in Indië de Anopheles plumbeus Steph,
... anopheles annandaler Prashad en de Anopheles
... formis Cog. Broedplaatsen van deze muggen
... zelden of nooit in poelen en plassen gevon-
...
... andere anophelinen, zoodat de anopheles costa-
... en de anopheles eiseni, daarentegen broeden
... bij uitzondering in holle boomen en in den
... in stilstaand grondwater.
... in 1910 heeft Ronald Ross, de bekende
... rioloog, op deze kwestie gewezen, welke toch
... te veel en te vaak geheel ten onrechte ver-
... loosd wordt. De mislukking van den strijd te-
... de malariamug kan van deze veronachtzaming
... gevolg zijn.”
... dat men hiermede in Suriname rekening houdt,
... ge blijken uit de volgende mededeeling in *De*
... van 11 Februari:
... „Op een erf tusschen de Heerenstraat en Graven-
... werden dezer dagen alle hooge boomen weg-
... apt. De bewoners van het aangrenzend erf volg-
... dit voorbeeld. Met het gevolg, dat er ruime

LENSVELT NICOLA
Den Haag Holland
Beschuit en Roggebrood
voor export.

N.V. ZUID-HOLLANDSCHE MANEGE (v.h. Manège Washington)
 THERESIASTRAAT 145 ingang Joh. Camphuisstr. DEN HAAG TEL. B. 1111

Moderne rijlessen - Paarden per uur en per maand
 Luxe Stands en Boxes Tonneaux beschikbaar
 Dir. J. W. v. d. GUN.

Instituut „VAN WIJNGAARDEN“
 Neutrale School voor M.U.L.O. Jongens en Meisjes.
 2de Schuifstraat 332 (Duinoord), Den Haag. 188

Afd. A (6 leerjaren) opleid. H.B.S., Lyceum en Gymnasium
 Afd. B (3 leerjaren voor leerlingen boven 12 jaar). Opleiding voor verschillende examens.
 Schoolgeld f 60.— tot f 100.— per jaar.
 Kleine klassen, ruime lokalen, Centr. verwarming, Electr. verlichting.

WED. H. RAHDER & ZONNEN
 Wijnhandelaren

Filiaal: 's-Gravenhage Heemskerkstr. 1a Tel. H. 3493.
 Hoofdkantoor: Amsterdam Binnenkant 25 Tel. 389.
 Filiaal: Arnhem N. Plein 15 Tel. 280.
 Filiaal: Gorinchem O. Vischmarkt Tel. 61.

Prijscuranten worden op aanvraag gaarne toegezonden.
 Voor Export speciale conditiën.

Naamlooze Vennootschap Luxe-Auto Verhuuronderneming
 voorheen P. J. JANSEN.

Eenig adres: **Koninginnegracht 10.**
 (over Hoofd-Ingang Dierentuin)
te 's-Gravenhage.

Men lette op de Tel.-Nos. H 851 en H 852

Auto's voor Trouwgelegenheden en Maand-Auto's

Dag en Nacht geopend

Wed. G. STREITWOLF
 Noordeinde 105, 's-GRAVENHAGE, Tel. H. 2413

GUMMI SPONSEN
 SPONSEN ZAKKEN
 BADMUTSEN

CREDIET

Levert op elk gebied.
 Strenge geheimhouding.
 Condities zeer vrijgevig
 In overleg met den kooper.

DE RESIDENTIE
 119 LANGE BEESTENMARKT 121-123

meegedeeld. Die kwestie zouden wij daarom willen laten rusten, hoewel wij het met de beschouwingen van Voz hieromtrent niet geheel eens zijn kunnen. Wel achten wij met het blad het begin der moeilijkheden hierin gelegen, dat des Ministers oordeel gevraagd en/of gegeven is, dit laatste als richtsnoer voor verder handelen. Wij weten niet, of het waar is, wat Voz schrijft, dat het „langzamerhand de gewoonte geworden (is) om zoowat alle zaken, ook de minst belangrijke, aan het oordeel van den minister te onderwerpen“, maar indien waar, dan houden wij die gewoonte voor verkeerd en alleen verklaarbaar van een Gouvernement, dat meer wil administreeën dan gouverneeren en dit nu zien wij in het tegenwoordige gouvernement geenszins, oordeelende naar wat ons daarvan hier blijkt.

Eén West-Indische Kolonie.

In ons blad van 20 Jan. l.l. bespraken wij het V. V. der Tweede Kamer op de Curaçaosche begrooting van 1921 en noemden daar de doorvoercijfers over 1914-1919. Hetgeen wij in guldens uitdrukten zijn er kilogrammen, gelijk de *Amigoe di Curaçao* publiceert. Intusschen verhoogt dit de betekenis der cijfers.

Hetzelfde blad acht het opmerkelijk, dat wij niet dieper ingaan op het hierboven aangeduide antieke voorstel in de Tweede Kamer aanbevolen. Nu, erg diep gaat de *Amigoe* zelf er ook niet op in, althans niet dieper dan de schrijver in *De Telegraaf*. Wat ons betreft, wij hebben er niet meer van gezegd, omdat wij niet kunnen veronderstellen, dat er ernstige plannen in die richting bestaan. De *Amigoe* zegt er dit van:

„Niemand, die deze beide koloniën van eigen aanschouwen kent en het groot, ver uiteenlopend onderscheid tusschen beiden, de geheel verschillende bestaansmiddelen, de groote afstand die hen van elkander scheidt, kan er in ernst over denken, die twee koloniën onder één bestuur samen te brengen.....

.....Besparing van kosten zal het zeker niet meebrengen. Reis-, verblijf- en telegramkosten zullen daarentegen op schrikbarende wijze toenemen. Definitieve beslissingen zullen in den regel in Suriname moeten genomen worden, uitsluitend steunend op de adviezen van uit Curaçao ontvangen. Waarom dan de verantwoordelijkheid naar Suriname verlegd, dat minder tot oordeelen bevoegd is over zaken, die men daar nooit anders dan onnauwkeurig en alleen door de oogen van anderen bekijken moet?

Accoord. Maar gelden bijna al die argumenten niet ook voor de losmaking der Bovenwindsche eilanden van Curaçao e.a.? De *Amigoe* is echter niet daarvoor, naar wij meenen.

Watergebrek.

Nu de regen dit jaar weer te kort geschoten is en watergebrek misschien nog meer dan het vorig jaar te wachten staat, tracht onze Gouverneur, gedachtig aan: *gouverner c'est prévoir*, bijtijds doeltreffende maatregelen te nemen om in dezen toekomstigen nood te voorzien.

Daarom verscheen een publicatie, waarbij degenen, die een bedrijf maken of wenschen te maken van het verkoopen van drinkwater aan de stadsbevolking of aan ondernemers van watervervoer naar de stad, of die putten wenschen te graven, reservoirs te bouwen of windmolens op te zetten, in kennis worden gesteld, dat zij daarvoor, onder behoorlijke waarborgen en tegen redelijke voorwaarden, voorschotten van het Gouvernement kunnen bekomen.

Ook eigenaars van plantages in de waterarme buurten van dit eiland, op wier plantages nederzettingen van arbeidersgezinnen wonen, deelen in diezelfde gunst. (A. d. G.)

Nederl. Stoomvaart-Maatschappij „OCEAAN“
 Directie: Prins Hendrikkade 145, AMSTERDAM

Holland-Nederlandsch-Indië
 Vice-Versa

MEYER & Co's SCHEEPVAART-MAATSCHAPPIJ
 AMSTERDAM-ROTTERDAM.

Havenverkeer.

Het is Woensdag 9 Febr. weer een bijzonder drukke dag geweest in onze haven. In het geheel lagen er 18 stoomschepen.

5 Amerikaansche oorlogsschepen: 1. *San Francisco*, 2. *Mahan*, 3. *Murray*, 4. *Lark* en 5. *Mahoe*.
 7 Olietank- en sleepbooten: 1. *Atlas*, 2. *Cabelle*, 3. *Satoe*, 4. *Doewa*, 5. *Ampat*, 6. *Toedjoe*.
 4 Amerik. stoombooten. 1. *Caracas*, 2. *Carisco* en 4. *Maracay*.
 1 Italiaansche stoomboot: *Europa*. 1. Hollandsche: *Stuyvesant*.
 Totaal: 18 stoombooten.

Aldus de *Amigoe*; de Curaçaosche Courant van 18 Februari geeft onderstaande vergelijkende cijfers van uitgeklaarde schepen:

Januari 1920: 42 stoomschepen met een inhoud van 167.804 M³.
 Januari 1921: 58 stoomschepen met een inhoud van 233.347 M³.
 Voor de zeilvaart zijn deze cijfers:
 Januari 1920: 95 schepen 13.262 M³.
 Januari 1921: 91 schepen 23.221 M³.

Korte berichten.

Als directeur van de Curaçaosche Petroleum Maatschappij is in de kolonie aangekomen de heer H. Bierman, ter vervanging van den heer Titsingh.

Naar wij vernemen, is de oud-gouvernements secretaris, de heer J. F. Haayen, voornemens met metterwoon in Nederland te vestigen.

De ir. Langemeyer, die het rapport over Martin indiende, heeft wegens geëindigde detachering de kolonie verlaten.

Van Vreemde Koloniën en Verre Landen

De Britsche mandaten over de voormalige Duitse koloniën.

Groot-Brittannië heeft bekend gemaakt, hoe het mandaat wensch op te vatten in de overzeesche gebieden vroeger onder Duitse vlag.

De artikelen, aan alle mandaten gemeen, leggen den daathouder tot plicht op:

den slavenhandel te verbieden, dwangarbeid niet te laten, behalve voor onmisbare openbare werken en dan met behoorlijke belooning;

den handel in wapenen en munitie te controleeren, gens de beginselen der conventie van 10 September 1919 het verschaffen van bedwelmende spiritualiën aan inlingen te verbieden;

geen militaire of maritieme basis, noch verdedigwerken op te richten.

Behoudens de bepalingen van plaatselijke wetten en openbare orde en zeden, moeten gewetensvrijheid en vrijheid van eeredienst verzekerd worden; aan zendelingen van nationaliteiten, die lid zijn van den volkenbond, moet worden hun beroep in 't gebied uit te oefenen.

Militaire opleiding van inboorlingen moet beperkt blijven tot bestemming voor plaatselijke verdediging of internationale politie.

Fransche congressen.

Ter gelegenheid van de in 1922 te Marseille te houden koloniale tentoonstelling zullen vier congressen worden organiseerd, t.w.: een voor de openbare gezondheid en sociale voorzieningen; een voor de productie, een derde de gemeenschaps- en vervoermiddelen, het vierde om over aangelegenheden van bestuur, wetgeving, onderwijs.

Magalhaes herdacht.

Er heeft zich een Nederlandsche Fernao de Magalhaes commissie gevormd, die per circulaire tot deelneming noodigt voor het aanbieden van een blijvend aandenken de aardrijkskundige genootschappen te Madrid en Lissabon. Daarvoor zal Spanje een schilderstuk krijgen van Fr. Hoogstraaten, terwijl Portugal een door Toorop geschilderd zal ontvangen, beide de groote ontdekkingsreis in het ring brengende, waardoor, vier eeuwen geleden, de doorvaart om Amerika en de Stille Zuidzee werden opge-

Confiserie en Chocolaterie Royales
J. A. Krul
 Salon de Rafrâchissements
 NOORDEINDE 44 DEN HAAG

Bevelen ons beleeft
aan voor levering
van alle soorten
Brandstoffen.

N.V. Brandstoffenhandel v.h. F. BREURE & ZOON

Telefoon H. 1880 en H. 3331

Waldeck Pyrmontkade 88 - Den Haag

Stookt onze 1e soort
**ZWARE TURVEN EN
TURFBRIKETTEN ...**

... en de eerste reis om de aarde werd volbracht.
D. A. Luitingh zal, in gecalligrafeerde albums, de namen
der medeschonken opnemen.
Prof. Dr. H. Blink is voorzitter van het uitvoerend com-
ité, waarvan de heer K. Marang van IJsselveere (aan wien
de dragers te adreessen: Louise de Colignyplein 30, Den
Haag) penningmeester is.
Het eere-comité bestaat uit den minister van koloniën
den heer S. de Graaf, den oud-minister J. T. Cremer en den
voorzitter van het aardrijkskundig genootschap, dr. J. W.
Lizerman.

Verbroedering.

De staatssecretaris voor Indië Sir Montagu zeide in 't La-
terhuis, dat gedurende de eerste vijf jaren Britsch-Indië
voor de Duitschers zal gesloten blijven, welk beroep zij ook
niet bekleeden.

Zeerijkdom bij Tunis.

Voor de kust van Tunis is een diepwateronderzoek in-
gesteld, dat veelbelovende uitkomsten heeft opgeleverd. Met
het meest moderne toestellen uitgerust, bewoog het daartoe
bestemde stoomschip „la Perche” zich op zeer verschillende
standen van de kust; 't onderzoek ging tot een diepte van
100 M. De ottertrawl haalde in 't gebied bij Kaap Bon een
zonder groote verscheidenheid van visch op, waaronder
vele exemplaren van enorme afmetingen, alsmede een groote
veelheid spons. Het was een verrassing er belangrijke
scholen ansjovis en sardijnen te vinden, die men meende
dat ze uit deze streek verdwenen waren. Vóór Bizente wer-
den koraalrotsen gevonden. Staaltjes wijzen op zeer mooie
koraal.

Ook op oceanographisch gebied leverde de excursie inte-
ressante resultaten op.
De uitslag heeft 't verlangen naar meer doen ontstaan.
Den flink stoomjacht, de *Hortensia*, zal, voorzien van een
ottertrawl, van Sfax uit de vischvangst ondernemen, op
diepere diepten dan de inlandse visschers daar bereiken.
Een maatschappij is in wording.
Het bestuur van 't Tunische regentschap zal de onder-
zoekingen voortzetten; een laboratorium te land en te water
komt in werking. Men hoopt zoowel den vischrijckdom, als
aan spons en koraal binnenkort financieel en weten-
schappelijk te ontginnen.

Een afgewezen Tripolitaansche missie.

Te Gharian in Tripolitië hebben hoofden een congres
gehouden, dat niet vriendelijk tegen de Italiaansche over-
heersching gestemd was, maar toch geëindigd is met de
afzending van een delegatie naar de regeering in Rome. Het
congres was niet door alle landshoofden belegd, evenmin in
overleg met de Italiaansche autoriteiten. Tot hen, die 't bij-
woonden, behoorden ook de hoofden der stammen, welke
het vorige jaar 12 Italiaansche officieren en 4 soldaten ge-
vangen namen en deze nog steeds niet vrij hebben gelaten.
Naar verklaard wordt, voelde het congres zich juist sterk
door deze gevangenen eigenlijk als gijzelaars te beschouwen
die 't overbrengen van zijne eischen naar Rome. Die eischen
behooren overigens, volgens de Italiaansche bladen, een ver-
reemde vrijmoedige strekking. Zij vragen de vorming in
China-land van een geheel onafhankelijk rijk, onder een
door de hoofden te kiezen emir.
De Italiaansche regeering heeft zich door de „gijzelaars”
niet laten intimideeren. De minister van koloniën heeft op
het verzoek om een onderhoud aan de delegatie doen we-
ten, dat hij van geen audiëntie wil weten, zolang de Ita-
liaansche officieren en soldaten te Misserata niet in vrij-
heid zijn gesteld.
Wij vonden niet vermeld, of de afgevaardigden sedert
reeds naar Afrika zijn teruggekeerd.

Los - vast.

Griekenland liet Venizelos los. Daarop liet de entente
Griekenland los. Frankrijk was toen blijde Cilicië los te
laten, waardoor Fransche troepen los kwamen voor
de bezetting van Duitsch gebied. De Kemalisten konden
daardoor hunne strijders uit Cilicië los maken. Allen maak-
ten zich te samen los van 't verdrag van Sévres, waarop
Griekenland zich toch beriep, om in Klein-Azië op de uit-
sluiting vrij gekomen Turken los te gaan. Terwijl allen zich
los maken, werken zij zich zóo vast, dat er ten slotte
niets loskomen meer uit zal wezen.

Batoem.

Heel helder is de toestand in Batoem niet. Trachten wij
de berichten te rangschikken en kort samen te vatten. De
Georgische regeering had de Turken verzocht tijdelijk 't be-
stuur der stad op zich te nemen. Koeasim Karateka pasha
verkoedigde daarop den terugkeer van Batoem bij Turkije.
De Georgische regeering vond dit onaangenaam, maar daar
zij zich niet sterk genoeg gevoelde om 't bestuur zelf in

handen te nemen, en zij Turksch boven Bolsjewikisch ver-
koos, ging zij daar niet tegen in.

Maar een gedeelte van 't opgeloste Georgische leger was
wel Bolsjewikisch gezind. Dit tastte de Turken tot in Ba-
toem aan, waar een bloedend stratengevecht plaats vond.
Russische afdeelingen versterkten de Georgische Bolsjewiki;
Georgische afdeelingen versterkten de Turken, welke ech-
ter toch 't onderspit moesten delven.

Batoem kreeg een soviëtbestuur.

Volgens de laatste berichten hebben de Turken erin toe-
gestemd het petroleumgebied van Batoem aan Rusland te
laten, onder voorwaarde van concessies ten gunste van de
Mohammedaansche bevolking.

Zoo schijnt een accoord gevonden te zijn, maar toch tee-
kent 't gebeurde de hoogst eigenaardige verhouding tusschen
twee landen, die den 16en Maart te Moskow een verdrag van
vriendschap sloten.

Mededeelingen.

Van het Dagelijksch Bestuur der Vereeniging:

**WERKKRACHTEN TEN BEHOEVE DER
KOLONIEN.**

Oost- en West-Indische werkgevers hier te lande
worden uitgenoodigd om, wanneer in de vervulling
van betrekkingen moet worden voorzien, hiervan
mededeeling te doen aan het Informatiebureau der
Vereeniging „Oost en West”, Heulstraat 17, Den
Haag.

Van het Informatie-bureau:

(Heulstraat 17, Den Haag).

**UITZENDING VAN PERSONEEL VOOR DE LUCHTVAART-
AFDEELING IN NEDERLANDSCH-INDIË.**

Bij voormelde luchtvaartafdeeling kunnen geplaatst wor-
den in tijdelijken dienst, ten einde na gebleken geschiktheid
in vasten dienst over te gaan zoodra de luchtvaartafdeeling
in de vaste formatie van het Indische leger is opgenomen:

- 15 vliegtuigmonteurs, waaronder 5 hoofdmonteurs;
- 12 vliegtuigmakers of hoofdvliegtuigmakers (opzichters en
werklieden voor houtbewerking, metaalbewerking, koper-
slagerij en gieterij);
- 2 fotografen;
- 1 hoofdkeurmeester;
- 1* hoofdteekenaar of teekenaar-constructeur;
- 1 afschrijver;
- 2 laboranten voor het laboratorium voor metaalonderzoek.
De maandelijksche bezoldiging bedraagt voor een:
- hoofdmonteur en hoofdvliegtuigmaker f 400, en klimt door
twee twee-jaarlijksche verhoogen van f 30 en twee twee-
jaarlijksche verhoogen van f 40 tot een bedrag van f 540;
- monteur of vliegtuigmaker 1ste klasse f 300, en klimt door
acht twee-jaarlijksche verhoogen van f 20 tot een bedrag
van f 460;
- monteur of vliegtuigmaker 2de klasse en een afschrijver
f 260 en klimt door acht twee-jaarlijksche verhoogen van
f 15 tot een bedrag van f 380;
- monteur of vliegtuigmaker 3de klasse f 240, en klimt door
acht twee-jaarlijksche verhoogen van f 10 tot een bedrag
van f 320;
- photograaf 1ste klasse f 210, en klimt door acht twee-
jaarlijksche verhoogen van f 20 tot een bedrag van f 370;
- photograaf 2de klasse en een laborant f 195, en klimt door
acht twee-jaarlijksche verhoogen van f 15 tot een bedrag
van f 315;
- hoofdkeurmeester f 270, en klimt door vijf twee-jaarlijk-
sche verhoogen van f 30 en twee twee-jaarlijksche ver-
hoogen van f 40 tot een bedrag van f 500;
- hoofdteekenaar f 360, en klimt door twee twee-jaarlijksche
verhoogen van f 30 en twee drie-jaarlijksche verhoogin-
gen van f 40 tot een bedrag van f 500;
- teekenaar-constructeur f 250, en klimt door twee twee-
jaarlijksche en drie drie-jaarlijksche verhoogen van f 40
tot een bedrag van f 450.

**Drukkerij
TEN HAGEN**

Nobelstraat 20 .: Den Haag

Telef. Interc. 2793

*Beleefde aanbeveling voor
de levering van alle voorkomende
Drukwerken als:*

AANDEELEN	KANTOORBOEKEN
ADRESKAARTEN	KWITANTIËN
ADVIESKAARTEN	LABELS
BALBOEKJES	MAANDBLADEN
BESTEKKEN	MEMORANDUMS
BILJETTEN	MENU'S
BORDERELLEN	NOTA'S
BRIEFKAARTEN	OBLIGATIËN
BRIEFPAPIER	PROGRAMMA'S
BROCHURES	PRIJSCOURANTEN
CATALOGI	RECLAMEKAARTEN
CIRCULAIRES	REGISTERS
CONTRACTEN	REGLEMENTEN
CONVOCATIES	REKENINGEN
DIPLOMA'S	SERVETTEN
DISSERTATIES	STATUTEN
EFFECTEN	STROOIBILJETTEN
ENVELOPPEN	TABELLEN
ETALAGEKAARTEN	TEKSTBOEKJES
ETIQUETTEN	TIJDSCHRIFTEN
FACTUREN	VAKBLADEN
FORMULIEREN	WEEKBLADEN
INTEKENLIJSTEN	WERKSTATEN
INPAKPAPIER	WISSELS
JAARVERSLAGEN	ENZ. ENZ. ENZ.

**SPECIALE INRICHTING VOOR
GOED OPENLIGGENDE
KANTOORBOEKEN**

C. P. A. NICOLAI
DUNKLERSTRAAT 33 - TELEF. H. 7057
hoek Valeriusstraat. 177
Specialiteit in Heeren-Modeartikelen
Ruime keuze. Nieuwste Modellen.

Stoomvaart-Maatschappij „NEDERLAND”
AMSTERDAM.
PASSAGIERSDIENST
van Amsterdam via het Suezkanaal naar SABANG,
BELAWAN-DELI, SINGAPORE, BATAVIA,
SEMARANG en SOERABAIA. 60

Chaffeursschool v. d. Drift

Amsterdamsche Veerkade 55 s'-GRAVENHAGE

Opleiding tot gedipl. **Chaffeur-mechanici**en door bevoegde instructeurs en ervaren technici. Prijs **f 75.-** op termijnbetaling.

ROTTERDAMSCH LLOYD

Directie: WM. RUYLS & ZONEN - ROTTERDAM

Geregeld **MAIL- en PASSAGIERSDIENST** van ROTTERDAM naar NEDERLANDSCH-INDIË met aansluiting naar alle havens in den IND-ARCHIPEL

LUXUEUS INGERICHTE MAILBOOTEN, alle voorzien van draadloze telegrafie en onderwater-klokksignaal.

GENEESKUNDIG ONDERZOEK

vóór het

HUWELIJK

Voorstanders hiervan, op het punt van trouwen, kunnen op kiesche wijze hun doel bereiken door als bruidsgeschenk aan te bieden een polis der

NILLMIJ ...van... 1859

Jaarpremie voor **f 5000.-** uit te keeren op **65 jaar**, of eerder bij overlijden, voor 'n 25-jarige **f 106.50**

's GRAVENHAGE, Veenestr. 1, Tel. H 1389
AMSTERDAM, Weteringschans 100, Tel. Z 8793

FAMILIE-BIOSCOOP

PRINSESTRAAT 40 TEL. H. 7477

Programma van 1-7 April.

Een der nieuwste Amerik. Filmsterren **MAC MURRAY** die aller harten heeft weten te veroveren in:

Danseresje.

Amusante Comedie in 6 acten.

OLYMPIA THEATER

Prins Hendrikplein 3 - Tel. H. 9521

Deze week brengen wij de zeer buitengewone Film

TARZAN'S TERUGKOMST.

Deze bijzonder fraaie, alles overweldigende Amerik. sensatie Film in 6 acten, voornamelijk opgenomen in de ondoordringbare Afrikaansche wildernissen overtreft Uw stoutste verwachtingen.

Van het zeer goede bijprogramma zorgt de geliefde acteur **FATTY** voor het Komische gedeelte.

Bespreekt tijdig Uw plaatsen.

Zondag Matinée. Dinsdag niet rooken.

Mejuffrouw A. F. METELERKAMP, Huize „de Uil“, Blaricum,

biedt een vroolijk en beschaafd Tehuis aan,

voor kinderen vanaf 4 jaar. Goede school, toezicht op studie, goede referenties.

Aan de uitzending is verbonden:

1°. vrije overtocht naar Indië in de tweede klasse, e.g. ook voor het wettig gezin, en, indien geen benoeming in vasten dienst mocht plaats hebben, vrije overtocht terug naar Nederland binnen één jaar na afloop van het dienstverband;

2°. eene tegemoetkoming in de kosten van uitrusting, en
3°. eene voorloopige bezoldiging (ingaaude met den dag van inschepping naar Nederlandsch-Indië), volgens onderstaande regeling:

Aanvangsbezoldiging.	Voorloopige bezoldiging.	Tegemoetkoming in de uitrustingskosten.
beneden f 200 p. m.	f 125 p. m.	f 1125.—
f 200 tot f 300 p. m.	„ 150 „ „	} „ 1500.—
„ 300 „ 400 „	„ 200 „ „	
„ 400 en meer	„ 250 „ „	

4°. indien de uit te zenden persoon gehuwd is, uitkeering van het bedrag van één maand aanvangsbezoldiging en een maand duurtebyslag als verhooging der uitrustingskosten.

De ambtsbezoldiging gaat in Indië in met den eersten der maand volgende op die, waarin de benoeming zal plaats hebben gehad en de betrekking zal zijn aanvaard.

De uit te zenden personen worden vóór hun vertrek onderworpen aan een geneeskundig onderzoek, opdat blijke of zij lichamelijk geschikt zijn voor den Indischen dienst.

Na hunne benoeming in vasten dienst staan de uitgezonden personen ten opzichte van de bepalingen omtrent verlof, pensioen, weduwnpensioen enz. gelijk met de overige burgerlijke landsdienaren in Nederlandsch-Indië.

Na 20 jaar Indischen dienst wordt dan recht op pensioen verkregen. Nederlandsche (ook militaire) dienstjaren kunnen worden ingekocht, indien zij ook voor Nederlandsch pensioen in aanmerking komen. (De inkoop som bedraagt één ten honderd van hetgeen in totaal aan bezoldiging genoten is). Die diensttijd komt dan voor de helft in aanmerking.

De bezoldiging van in vasten dienst zijnde personeel is onderworpen aan eene korting van 2 ten honderd ten behoeve van de burgerlijke pensioenen en van 5 ten honderd voor de gewone bijdrage aan het weduwen- en weezenfonds voor burgerlijke ambtenaren in Nederlandsch-Indië.

Bovendien is bij eerste indiensttreding te voldoen ten behoeve van laatstgenoemd fonds door gehuwden twee maanden en door ongehuwden eene maand bezoldiging en wel in eens of met bijberekening van rente van 5 ten honderd 's jaars in 36 gelijke maandelijksche termijnen.

Bij huwelijk eene maand bezoldiging, te voldoen op de wijze als zooeven aangegeven. Bij bevordering door gehuwden tweemaal het bedrag der verhooging over eene maand, door ongehuwden eenmaal.

De bijdragen wegens huwelijk worden verhoogd met een percentage afhingende van de leeftijden van man en vrouw.

Zij, die ter beschikking van den Gouverneur-Generaal worden gesteld, zijn verplicht de deswege aan hen of te hunnen behoeve, dan wel ten behoeve van hun gezin van landswege voldane gelden ter zake van overtocht en van tegemoetkoming in de kosten voor uitrusting, zo mede alle andere aan hen in verband met hunne terbeschikkingstelling van landswege toegelegde gelden (met uitzondering van genoten bezoldiging en hetgeen daarmede is gelijk te stellen) onverwijld in 's lands kas terug te storten, indien zij niet binnen den hun aan te wijzen tijd naar Nederlandsch-Indië vertrekken, de reis derwaarts moedwillig afbreken of om andere redenen dan welbewezen ziels- of lichaamsgebreken, buiten eigen toedoen ontstaan (ter beoordeeling van de Regeering) de werkzaamheden, waarvoor zij worden uitgezonden niet aanvaarden, dan wel binnen drie jaren na hunne aankomst daar te lande uit 's lands dienst worden ontslagen.

Gegadigden, die voor plaatsing in aanmerking wenschen te komen, behooren zich spoedig bij ongezegeld, aan het Departement van Koloniën gericht, verzoekschrift te wenden tot den ingenieur der Nederlandsch-Indische Vliegafdeeling.

KUNSTINSTITUUT

De Scheveningsche Muziekschool

Dir. JOSEPHINE WINTER

Keizerstraat 23 - Scheveningen

L. E. NIEUWENHUIZEN

LEIDEN - HOLLAND

Blikgroenten: Rood etiket (beste kwaliteit)
Groen „ (tusschensoort)

Huishoudgroenten merk „Sleutels“

SPECIALITEIT IN GEZOUTEN GROENTEN

ling, Frederik Hendrikplein 21, 's-Gravenhage, met voldoende opgave van vorige betrekkingen, leeftijd, grootte van hun gezin, laatst verdiend salaris, militairen dienst en afschrift van hunne getuigschriften.

Voor wat betreft personeel der beide militaire vliegdiensten behooren sollicitaties te worden ingediend aan den betrekten commandant. Op rechtstreeks ingediend verzoekschriften zal geen acht worden geslagen.

(Nederlandsche Staatscourant van 8 Maart 1921 No. 47).

Mutaties van 22 tot 29 Maart 1921.

Nieuwe Leden.

Mr. G. A. van Schouwen, Voorzitter Landraad O.-I., Haarlem, Houtplein 24, f 5.

G. M. Moorman, Hoofdcommies P., T. en T. O.-I., den Helder, Emmastraat 24, f 5.

F. R. Folmer, Plantage Jagtlust Suriname, f 5.

P. Emma, Directeur Hendrikschool Paramaribo, f 5.

Chr. Simons, Districts Commissaris, Groningen Suriname, ca, Suriname, f 5.

G. F. P. Antes, Onderwijzer O.-I., Nijmegen L. Hezelstraat 45, f 5.

K. Swerms, onderwijzer O.-I., Apeldoorn, Gardenierslaan 32, f 5.

W. H. Sonius, 1e Luitenant Inf., Groningen, Bankastraat 23a, f 5.

J. G. van der Meulen, Assistent-Resident, Haag, Laan van Meerdervoort 370, f 5.

Hira Sing, Commies Belastingen Paramaribo, Koningstraat L. F. 496, f 5.

W. H. Ridderhof, Inspecteur Inl. Onderwijs, Djocdjacarta, f 5.

A. S. J. Fernandes, Haag, Wattstraat 14a, f 5.

Contributieverhogingen

F. H. Barendse, Poerwokerto, van f 5 op f 10.

Adresveranderingen.

Th. A. C. Comvalius van: Marienburg (Suriname) naar: Paramaribo, Gonggrijpstraat 4.

J. C. Monsanto, Keurmeester, te Paramaribo, van: Heerenstraat A 75 naar: Gravenstraat B 61.

D. van den Berg, Kapitein O.-I., van: Padang naar: Naarden, p/a. Mej. J. J. Maas, f 5.

Indische Club (Ruilexemplaar), van: Delft, van Leeuwenhoeksingel 40 naar: L. Corporaal, Den Haag, Franklinstraat 165.

J. Hasper, Adjunct-Referendaris O.-I. D., van: Gonda, Gouwe 9, naar: Buitenzorg, Poste Restante, f 5.

D. Roelfsema, Administrateur Rotterdamsche Lloyd, van: Rotterdam, Lloydkade, naar: Batavia, Internationale Crediet- en Handelsvereniging, Rotterdam, f 5.

Mr. C. W. Hopster, Voorzitter Landraad, van: Malang naar: Madioen.

N. J. van den Brandhof, Resident van Amboina, van: Amboina naar: Den Haag, J. Maatsuykerstraat 42, f 2.50.

Afschrijven.

R. S. Stokvis en Zonen, Rotterdam, Westzeedijk (Begunstiger).

N.B. Beleefd verzoek aan H. H. Penningmeesters omtrent leden die zich elders vestigen aan de Penningmeesters der betrokken Afdelingen (c. g. Hoofdvertegenwoordiger A. J. Gooszen van O.-I. te Sragen) te willen berichten, of de contributie afgelopen jaar dan wel loopende jaar voor hun vertrek werd betaald.

Koninklijke West-Indische Maildienst

Amsterdam

Passagiersdienst

naar en van SURINAME en CURAÇAO, Br. Guiana, Trinidad, Venezuela, Columbië, Centraal Amerika, Haiti.

G. KERNER & Co.

Opgericht 1890 te Soerabaya.

STATIONSWEG 78 DEN HAAG

Specialiteit in Indische Uitrustingen

Filiaal te Batavia en Soerabaya

ALLE LEVERINGEN ONDER GARANTIE.

N.V. HOOGWERFF, CHABOT & VISSER'S WIJNHANDEL

Hoofdkantoor: ROTTERDAM, Jufferstraat 21c - Tel. 1155

Filiaal: 'S-GRAVENHAGE

Noordwal 4, Tel. 2461

Filiaal: ARNHEM

Eusebiusb. singel 1a, Tel. 195

COMPLETE MEUBILEERING BEHANGERIJ

Centraal Meubelmagazijn
= „DUINOORD” =

Reinkenstraat 25 DEN HAAG Tel. H. 2624

STOFFEERDERIJ

MEUBELMAKERIJ

De Haagsche Broodfabriek „Theario”

Fabriek en Kantoor:
Bilderdijkstraat 139
LUXEBROOD- EN BESCHUITFABRIEK
met speciale afdeling
BANKETBAKKERIJ.

De Haagsche Broodfabriek heeft in ALLE deelen van de stad EIGEN WINKELS.

Zij staat sedert 1909 voortdurend onder contrôle van het Station voor Maalderij en Bakkerij te Wageningen.

Vereeniging OOST en WEST.

HOOFDBESTUUR: Heulstraat 17, 's-GRAVENHAGE.

STUDIE-COMMISSIE. Jongelieden, welke bij aankomst in Nederland inlichtingen wenschen voor onderdak, enz., zelfs van boord afgehaald zouden willen worden, Ouders en Voogden, welke toezicht op hun in Nederland studeerende kinderen of pupillen wenschen, wendt U tot den gedeleerde der Studie-Commissie, den Heer J. C. HIETINK, van der Heimstraat 76, 's-Gravenhage, Telefoon Scheveningen No. 1514.

INFORMATIE-BUREAU ten behoeve van personen, die een werkring zoeken in Nederl. Oost- of West-Indië of daartoe hunne kinderen of pupillen willen opleiden, ook voorlichting verstreckende op elk gebied aan personen van Indië komende of aanraking met Indië zoekende, Secretaris de Heer J. L. VAN GENNEP, Heulstraat 17, 's-Gravenhage, Telef. Haag No. 4519, Bureau-uren 10—12 v.m. en 2.30—4 nam.

BUROU VOOR NEDERLANDSCH-INDISCHE BEDIENDEN, „Persingsgahan”, van Boetselaerlaan 2, 's-Gravenhage, waar Nederlandsch-Indiërs een tijdelijk onderzoek en hulp en raad kunnen vinden. Indische bedienden, die met een familie naar Indië willen terugkeeren, een dienst zoeken of van dienstbetrekking willen veranderen, wenden zich tot den Directeur, den Heer F. DE MUNNIK, Telef. Scheveningen No. 248

** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West”, Heulstraat 17 en de Firma MARTINUS NIJHOFF, Lange Voorhout 9, Den Haag, zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

- a. 1. Een boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn. (Tweede druk)
Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 2. Onze Oost. II. Iets over den Inlander en zijn Zieleleven, door T. J. BEZEMER.
Prijs: f 0.05 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
 - b. Onze West (Tweede druk) bestaande uit:
 1. De Kolonie Suriname, door FRED. OUDSCHANS DENTZ;
 2. De Kolonie Curaçao, door Mr. B. DE GAAY FORTMAN.
Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - c. Staats- en particuliere betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen: Werkring en Vooruitzichten.
 - I. De Bestuursambtenaren in Nederl.-Indië. (2de, geheel omgewerkte druk met 8 foto's).
Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - II. De Geëmployeerde bij de Javaswiker-Industrie. (2de, verbeterde druk).
Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - III. De Rechterlijke Ambtenaar in Nederlandsch-Indië. (2de, verbeterde druk).
Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - IV. De Ingenieur in Nederlandsch-Indië. (2de, verbeterde druk).
Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - V. De Ambtenaar bij het Boscwezen in Nederlandsch-Indië.
Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - VI. De Ambtenaar bij het Onderwijs in Nederlandsch-Indië. (2de verbeterde druk).
Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - VII. De Vooruitzichten van den Nederlandschen arts in Nederlandsch-Indië.
Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - VIII. De Ambtenaar bij den dienst der in- en uitvoerrechten en accijnzen in N.-Indië.
Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - IX. De Ambtenaar bij de Gouvernements-Marine in Nederl.-Indië. (2de verb. druk).
Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - X. De Ambtenaar bij den Post-, Telegraaf- en Telefoondienst in Nederlandsch-Indië.
Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - XI. De Geëmployeerde bij de Rubber-(caoutchouc) cultuur en bij eenige Bergcultures in Nederl.-Indië.
Prijs: f 0.40 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - d. Emancipatie-Toespraak door Th. A.-C. COMVALIUS. Prijs: 1 ex. f 0.25, porto f 0.02.
- N.B. Bezeta verzoek bij bestelling het kostende vooraf per postwissel toe te zenden aan het Informatie-Bureau, Heulstraat 17, te 's-Gravenhage.

Afdeling 'S-GRAVENHAGE.

Aan het Bureau Laan van Meerdervoort 157, zijn van 10—12 en van 2—4 uur (uitgezonderd Zaterdagsmiddags) inlichtingen te bekomen omtrent de volgende personen die werk zoeken voor:

- Leszen in Machineschrijven en Stenografie.
- Dame als Hoofd — of hulp in de huishouding.
- Kinderjuffrouw in Indië.
- Indische massage en manieure, uitsluitend voor Dames en kinderen.
- Zweedsche gymnastiek, Heilgymnastiek, enz., uitsluitend voor Dames en Kinderen.

Deze inlichtingen zijn ook te verkrijgen op schriftelijke aanvraag bij den Secretaris der Commissie voor hulp aan werkzoekenden, den heer J. A. SOETENS, Bujs Ballotstraat 15.
Aan bovengenoemd adres zijn ook inlichtingen te bekomen omtrent Families, die zich belasten met de opvoeding van kinderen, omtrent hotels, pensions, inrichting, medische hulp, onderwijs, enz.

OPGAVE van Leden der Vereeniging „Oost en West”, die zich beschikbaar stellen voor het geven van privaattlessen in Indische talen, Staats- en Strafrecht.

- A. H. J. G. WALBEEHM, Hooge Rijndijk 55, Leiden. — Javaansch. — Maleisch.
 - Mr. E. RIJKE, Witte Singel 46, Leiden. — Staatsinstellingen van Ned. O.- en W.-Indië. — N.-I. Strafrecht. — N.-I. Strafvordering. — Madoereesch. — Javaansch. — Maleisch.
 - S. TAGOR, Inl. Veearts, Korte Jansstr. 19, Utrecht. — Maleisch. — Battaksch.
 - J. J. F. SCHREUVEL, Gepens.-Assist.-Res., Vogelkerstraat 1, Den Haag. — Maleische taal- en letterk.
 - B. TH. BRONDGEEST, Heerenweg 199, Haarlem. — De Islam en zijn beteekenis voor Indië. — Arabisch. — Maleisch. — Javaansch.
 - A. H. JANSEN, Hamerstraat 25, Bussum. — Maleisch (gramatica, correspondentie, spreken); geeft les te: Bussum, Naarden, Weesp, Amsterdam, Hilversum, Baarn, Laren en 's-Graveland.
 - Mr. F. C. L. MEIJER, Hoogeweg 56, Zantvoort. — N.-I. Strafrecht - N.-I. Strafvorder. - Alg. Ind. vraagstuk.
 - H. J. VERMEER, 1e v. d. Boschstraat 91, Den Haag. — De Maleische omgangstaal voor de praktijk.
- LEDEN, die in deze opgave opgenomen wenschen te worden, kunnen zich opgeven aan den Secretaris der Vereeniging, Heulstraat 17, 's-Gravenhage.

Bovenstaande werkjes zijn ook verkrijgbaar bij den Hoofdvertegenwoordiger der Vereeniging in Ned.-Indië, den Heer A. J. GOOSZEN, S r a g e n, res. Soerakarta, Java.

VLEUGELS, PIANO'S KUNSTSPELPIANO'S — ORGELS —

REPARATIE - STEMMEN - RUILEN

Speciale Inrichting voor het gereedmaken voor de TROPEN.

GOOSEN & SWAGERMAN
DEN HAAG

BOEKHORSTSTRAAT 149 - TEL. H 2051

Leverancier van H. M. de Koningin.

Maison de Bonneterie

Leverancier van H. M. de Koningin.

DEN HAAG, Buitenhof-Groenmarkt.

AMSTERDAM, Kalverstraat-Rokin

Grootst gesorteerde Magazijnen van Elegante Dames- en Kinderconfectie.

Wereldmerk

IBACH

L. C. JACOBI

'S-GRAVENHAGE SOERABAYA

Regentesselaan 123
Telefoon Haag 1403

Wendt U voor

Koop, Huurkoop, Verhuur,
Inruilen, Repareeren, Stemmen,
Transport

tot bovenstaande in Nederland en
Buitenland het **meest bekende**
adres.

GROOTSTE voorraad, BESTE merken.

J. P. C. NICOLAÏ & ZONN

HOF-KLEEDERMAKERS

Kanaalstraat 2 Telef. H. 3146

's-GRAVENHAGE

Hof-, Rijks- en Gemeenteveranciers

Koninklijke Paketvaart-Maatschappij

Geregelde mail-, passagiers- en
vrachtgoederendienst

tusschen de havens in den Nederlandsch-Indischen
Archipel, in verbinding met Singapore, Penang
Australië.

Uitvoerige dienstregelingen zijn verkrijgbaar
de Directiën te Amsterdam en te Batavia.

HAAGSCHE MANUFACTUURHANDEL

voorheen VAN HOUTEN & Co.

Oudste en Soliedste Adres Opgericht Anno 1781

Groote Markt 4 DEN HAAG, Tel. 1974 Laan 2-4

Manufacturen
Witte Goederen
Karpetten
Loopers
Ledikanten

Bedden
Dekens
Matrassen
Vitrages
Gordijnen

Groote sorteering Slaapkamer-Ameublementen

A. SCHRÖDER & Co.

Groenmarkt.

Zeer groote en fraaie keuze

Voile Blouses

Peignoirs

Frotté Japonnen

in de modernste kleuren.

Modemagazijnen

van Bommel

Vlamingstraat 8-10

Prins Hendrikstraat 98-106

SPECIALITEIT

Handschoenen

N.V. Brood- en Beschuitfabriek

„DE OUDE VETTE HEN”

DEN HAAG

bij het Stadhuis

Alle soorten Brood, Beschuit,
Banket, enz.

Lunchroom - Tea-Concert

Instituut LAURILLARD

OPLEIDING voor verschillende
examens en ambten, zooals Staats-
inrichting M. O., Staathuishoudk.
M. O., Gemeente-administratie,
Boekhouden. De opleid. geschiedt
ook **schriftelijk** in Nederland en
Koloniën met zeer goede resultaten.
Prospectus en lijsten met namen
en adressen van **zeshonderd en**
veertig geslaagden worden op
aanvraag gratis toegezonden door
Mr. Dr. I. J. M. LAURILLARD.

Oranjeplein 102 - Den Haag

Telefoon 6225

P. B. VAN MOORSEL & CO

Kerkplein 11-12, naast het Hoofdpostkantoor.
Terenstraat 5-6 - Telefoon 2898 - Den Haag

Goedkoopst adres voor het meubi-
leeren en stoffeeren van woningen

Holland-Canada Hypotheekbank

's-Gravenhage - Winnipeg

Directie: Mr. J. D. P. TEN BOSCH te 's-Gravenhage; J. G. COSTER te Winnipeg.